

Nóli Hírlap

Onor. Biblioteca Universității din Cluj

Sibiu

Maghiare din România

A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)

Alapította:

Dr. VUCHETICH ENDRE és Dr. VARNAY ELEMÉR

Mezényi Társaság
Felelős szerkesztő:
Dr. PUHALA SÁNDOR

Nemzeti ünnep

méltó hangulatában áll ma Románia népe az ifjú uralkodó, Öfelsége I. Mihai király körül, akinek ma, november 8-án, van a nevenapja.

Azok a diadalmas zászlók, amelyek ott lengenek a vérről visszaszerezett román területeken és nyomulnak messze, Európa legszélsőbb keleti határai felé, a Kaukázus irdatlan csucsei közé, a hódoló tisztelgés-sel hajolnak meg Öfelsége I. Mihai király előtt. A román hadsereg katonái veszik le ma egy percre sisakjukat a messze-messze harcerekken s az őszinte hódolat tiszta érzésével gondolnak legfőbb hadurukra, Románia első katonájára. Gondolatban meghajtják a csapattest zászlóját az előtt az uralkodó előtt, akinek a nevéhez fűződnek elválaszthatatlanul a román katonák hősi harcainak legragyogóbb fegyveres tényei. Gondolatuk visszarápognak a honi földre, a faluba vagy városba, irodába vagy műhelybe, magához öleli az otthon minden édes érzését, gondol az ősi hit ígéire, a mai innepi harangzúgásra, azután felcsatolja sisakját, megszorítja erős marokkal a fegyvert és megy tovább, megzorítja erős marokkal a fegyvert és megy tovább is előre, fáradhatatlanul és győztesen a becsület mezéjén.

Ithon pedig megnyílnak a templomok kapui. A templomoké, amelyek századok nehéz megtámadtatásai közt makacsul és győztesen védtek a hívő népet az elnemzetlenítés kíséréseiben. Az ősi hit áhitatának a szárnyán röppen a Mindenhatóhoz a mélyen átértett imádság a papság ajkáról, esdve az ifjú uralkodó földi boldogságáért, mert a nép véreből és a nép legkőbbi sarjadt nemzet papság a király személyében látja az isteni jogok legerősebb védelmezőjét, az egyházi hagyományok megőrzőjét, a felépített és felépítendő templomok nem jog, de lélek szerint való legfelsőbb kegyurat.

Es a dinasztikus gondolat és érzelm népe, tudatosan és ösztönösen ölti fel ünneplő ruháját ezen a napon, mert a trón magasságában az új Romániának nagyszerű harci dicsőségben tündöklő uralkodójában a nemzeti jogok ígérését és eljövendő megvalósítását látja. Ennek a vasárnapnak Öfelsége I. Mihai király névnappja által is megszentelt innepén a dicsőségesen uralkodó ifjú király köré sereglik a kötelességek vállalásában és hősiesség végrehajtásában megfáradott román nép, az európai közösség érdemes tagja.

A Romániai Magyar Népközösség pedig, mint a Romániában élő magyarság törvényes képviselője, ott áll a hódolók között. Meg kell ezt tennie nemcsak a kötelességteljesítés miatt, hanem megteszi azzal az ősrégi dinasztikus érzéssel, amely a magyarság lelkiéletének mindenkor jelentős alapeleme volt és megteszi a lojális alattvalók mély tiszteletén túl abban a tudatban is, hogy a királyi hatalom az ország valamennyi népe életérdekeinek mindenkor megtartója és megvédője volt.

A német csapatok ellentámadásai az egyiptomi fronton nagy veszteséget okoztak az angol páncélosoknak

A német vezéri főhadiszállás szombaton délben kiadott harctéri jelentése szerint Nyugat-Kaukázusban a német csapatok egyik meglepetésszerű helyi támadása kivette az ellenséget magaslati állásából. Német gyalogsági kötelékek zuhogó esőben és szívos harcokkal Tuapsetől északra is további tért nyertek. Alagirtól nyugatra bolsevista ellentámadások elhárításánál, kemény harcokban harminc szovjet páncélos megsemmisítettek. A légiőro egy páncélonatot elpusztított. Német felderítő repülőgépek a georgiai hadiuton ellenséges csapatmozdulatokat bombáztak. Sztalingrád térségében csak helyi harcok voltak. Német harci és zuhanóbombázó repülőgépek a Volgától nyugatra levő ellenséges ütegállásokat és csapatokat bombáztak.

A keleti front középső szakaszán német rohamcsapatok megsemmisítették az ellenség sok kiserődjét azok legénységével együtt. A német légiőro a Wisa és Volga forrásvidékén eredményes támadásokat intézett az ellenség készületi állásai és szállítási

oszlopai ellen. Moszkvától északnyugatra egy szovjet repülőterén nagy tűz keletkezett. Az Ilmen-tóól délkeletre négy napos támadásban egy ellenséges erőcsoportot bekerítettek és megsemmisítettek. A német véderő nehéz tüzérsége bombatalálattal felgyújtotta a kronstadti villanytelepet.

Egyiptomban tovább tartanak a súlyos harcok. A német csapatok ellentámadásai az ellenséges páncélos kötelékeknek nagy veszteségeket okoztak. Német és olasz repülő Marsa Matruh és El Alamein között több hullámban támadásokat intéztek az ellenség gépesített erői ellen. A Földközi-tenger felett öt brit repülőgépet lelőttek.

Egyes brit repülőgépek nappal a felhők védelmében Németország északnyugati területe és a német öböl fölé repültek. A polgári lakosság csekély veszteségeket szenvedett. Itt, valamint a megszállt nyugati terület fölött hat ellenséges repülőgépet megsemmisítettek.

Észak-Afrikában az olasz és német csapatok csodálatosan vitéz ellentámadást tanúsítottak

Rómából jelenti a Rador: Az El Alamein fronton október 23-án megkezdett nagy csata a következő napokon is hevesen folytatódott. Az ellenséges páncélosok és repülőgépek állandóan növekvő számbeli fölényével szemben

az olasz és német csapatok szívos és csodálatosan vitéz ellentámadást tanúsítottak.

Számos ellentámadást intéztek és többször helyreállították a hadi helyzetet. A brit parancsnokság azonban szüntelenül újabb tömegben harci koecikat és gyalogsági csapatokat vetett harcba. Ezek ellen a tengelycsapatok hosszú ideig harcoltak az El Alamein

fronton és csak az ellenség számbeli túlereje készítette az olasz és német csapatokat arra, hogy a nagy hősiesség lapjait jelentő kemény harcok után nyugat felé visszavonuljanak. Heves harcok folytak különösen az afrikai sivatag tenger melletti részén és

az angolok, valamint amerikaiak nagy erőfeszítése újból jelenti a földközítengeri hadszíntér fontosságát.

A taktikai helyzet azonban bizonytalan, mert az ellenség az előrenyomulás során emberben és hadianyagban egyaránt súlyos veszteségeket szenvedett.

Rommel tábornagy megtartotta szabad mozgási lehetőségét

A Német Távirati Iroda közlése szerint német katonai körökben az a vélemény alakult ki, hogy az északafrikai csata új szakaszához érkezett.

Rommel tábornagy mesteri sakkhuzással megtartotta szabad mozgási lehetőségét

és máris újabb harcokat kezdett Fuka és Marsa Matruh között. Az erélyes ellenyomás újabb bizonyítéka annak, hogy Rommel elemében van, mert egy álláshoz való göröcsés és céltalan ragaszkodás helyett a mozgó háborúra veti a fősúlyt. A sivatagi harcmodorban különben egészen más törvényei vannak.

A sivatagban nem fontos egy állás megtartása, annál kevésbé, mert Rommelnek az a célja, hogy az ellenségre minél több súlyos csapást mérjen.

Ezekben a harcokban az utánpótlás és ellátás a döntő,

ez pedig most az angolok számára újabb nehéz problémát jelent, tekintve azt, hogy most ők rendelkeznek hosszabb utánpótlási vonallal. Az északafrikai helyzetről különben Knox amerikai haditengerészeti miniszter is nagyon tartózkodóan nyilatkozott és kijelentette, hogy

Rommel képességeire való tekintettel, hamarosan fordulhat a helyzet

és számolni kell a tengelycsapatok erélyes támadásával.

ANGOLSZÁSZ TEHERHAJÓK PUSZTULÁSA

Az Amerikai Egyesült Államok haditengerészeti minisztériuma közölte, hogy német buvárnaszádok megtámadtak és elsüllyesztettek egy északamerikai és egy angol teherhajót.

Marsa Matruhtól keletre tovább folytak a harcok

Rómából jelenti a Rador: Az olasz haderő főhadiszállása közli, hogy Marsa Matruhtól keletre tovább folytak a harcok. A tengelycsapatok ellentámadásai súlyos veszteségeket okoztak a brit páncélos oszlopoknak. Olasz repülő éjszaka több hullámban támadták Malta szigetéről repülőtereit.

Brit repülőgépek az elmúlt éjszaka Genova ellen támadást intéztek. A bombázás különösen a város központjában és keleti negyedében okozott károkat. A polgári lakosság köréből, az eddigi megállapítások szerint, husz személy életét veszítette, míg a se-

besültek száma ötven. A lakosság magatartása rendkívül fegyelmzett volt. Legalább két ellenséges bombázót lelőttek és ezek égve lezuhantak.

A FINN HADIJELENTÉS

Helsinkiből jelenti a Rador: A szombati finn hadijelentés közli, hogy a szárazföldi frontokon a megszokott tüzérségi és járőrtevékenység volt. Egy magánosan szálló ellenséges repülőgépet nagy magasságban Helsinkitől fölé akart hatolni. A légvédelmi tüzérség megindította a tüzet mire a repülőgép visszafordult. Bombákat nem dobott le.

Csendes évforduló:

Első esztendei munkásságáról és terveiről beszél Argay György evangélikus püspök

Egy esztendővel ezelőtt, 1941. őszén, iktatták be hi talába Argay György evangélikus püspököt, a romániai magyar evangélikus egyházkerület megválasztott szuperintendensét. Ebből az alkalomból kerestük most fel az egyházfőt, az aradi evangélikus püspöki palota csendes dolgozószobájában, ugyanott, ahol néhány évvel ezelőtt nagyevü elődjével, néhai Frint Lajossal beszélgettünk a megüresedő püspöki tisztség betöltéséről. Akkor hallottuk először Argay György nevét, mint a romániai magyar evangélikusok leendő vezetőjét a kijelölésre legilletékesebbtől, az akkori agg püspöktől, az aradi evangélikus egyház megalapítójától.

Az 1941. november 5-én történt ünnepélyes beiktatásakor mondotta Argay György szuperintendens:

„Egyszerű szolgálója vagyok az Urnak és hűséggel, odaadással akarom folytatni azt a nagy léleképítő munkát, amelyet felelhetetlen érdemi elődöm, Frint Lajos, megkezdett a romániai evangélikus egyházkerületben...”

Ugyanakkor Purgly László egyházkerületi főfelügyelő üdvözlő beszédében hangzott, hogy az új püspök személyében méltó utódját látja néhai Frint Lajosnak, akinek szintén az volt az óhaja, hogy helyét Argay György foglalja el.

Azóta eltelt egy év. Az egyházfő útjának első kilométerkövének szerény és halk szavakban ad számot az elvégzett munkáról, mintegy mentegődzve, hogy „csak ennyit” dolgozhatott.

— A rendkívüli idők szűkre szabták a lehetőségeket — mondja Argay György püspök —, az egyházi munka csak belső munkálkodásból állt. Nem arra törekedtünk, hogy kifelé impozáns ünnepekkel és nagyszabású külső propagandisztikus megnyilatkozásokkal hozzuk az embereket az egyházhoz közelebb, mert erre az idők most nem alkalmasak. Ehelyett arra törekedtünk és az egyházi vezetésnek az volt a célja, hogy az egyházi munkának a fősúlyát a gyülekezetek belső hitéletének a megelevenítésére fektesse. Igen nagy súlyt helyeztünk arra, hogy a gyülekezetekben lehetőleg mindenütt vallásos ünnepeket tartunk amelyek által a hitéletet és a templom iránti érdeklődést igyekeztünk fokozni. Általában az Ige hirdetésének az intenzívitására és az igehirdetési alkalmak szaporítására igyekeztünk, hogy így az Isten igéje és háza által adjuk meg hűveinknek azt, ami egyedül megtarthatja és megerősítheti őket. Ennek a célnak az elérése érdekében a lelkészek gyakran cseréltek szolgálatot egymással, vendégszolgálatok formájában. Én magam is sok gyülekezetemet felkerestem, ahol vagy előadással vagy az isteni igehirdetéssel szolgáltam a hűveknél. Isten iránti hálával kell leszögezmem, hogy

hűveim nagy megértéssel fogadták ezeket a szolgálati alkalmakat és őszinte szeretettel állanak mindenütt a gyülekezetek és lelkipásztoraik mellett.

— Valamit az egyházkerület nyomtatásban megjelent munkásságáról? — kérjük a szuperintendens.

— Hűveinknek a hitben való nevelését és megtartását és általában a magyar kulturában való nevelését szolgálták nyomtatott kiadványaink is: egyházi lapunk, naptárunk, Kiss Béla cernatu-csernátfalui lelkészünk kiadásában megjelent imakönyvünk, valamint az erdélyi református egyházkerülettel együttesen kiadott vallásos tárgyú füzetek. Rövidesen megjelenik 1943. évi naptárunk is, amely itt Aradon készül.

— Iskolaügyi kérdések...?

— Munkánkban másik súlypontja az ifjúság nevelésén volt.

Az egyházkerületnek öt virágzó és népes hitvallásos elemi iskolája van, tizenöt tantervű és mintegy hatszáz tanulóval.

Az egyházkerület több gyülekezetének az iskolája a

gazdasági krízisek idején elveszett. Ennek most nagyon érezzük hiányát. Eppen úgy nélkülözünk egy középiskolát is, ez a hiány azonban a

római katolikus és református egyházzal való szoros együttműködésünk és igazán testvéries, megértő állásfoglalásuk következtében enyhül azzal, hogy gyermekeink ezeket az iskolákat szabadon látogathatják.

Igy volt lehetséges a lelkészek és tanítók utánpótlásának megnyugtató rendezése is, amennyiben teológusaink az aiudi-nagyenyedi református teológián nyerne kiképzést.

— Az idők megkövetelik — folytatja Argay püspök —, hogy a vezetők figyelme mindenre kiterjedjen. Elvem, hogy nemcsak a lelkészek jelentéséből óhajtok értesülni a gyülekezetek munkájáról, hanem személyes látogatások során gyűjtök tapasztalatokat és keresek érintkezést husz gyülekezetemmel.

Elkísért hivatalos utajaimra Purgly László egyházkerületi főfelügyelőnk is, aki magas kora ellenére vállalta a fáradságos utat, hogy hűveinket meglátogassa. Vele együtt tettem tisztelgő látogatást az erdélyi református egyházkerület vezetésénél, valamint Márton Áron püspök urnál, hogy közösen érdeklő egyházi kérdéseinket meg tárgyaljuk.

— Az egyházkerület az elmúlt esztendőben szám belleg is meggyarapodott, amennyiben a száz országos egyház kötelékében évszázadok óta álló két egyházközség, a sibiú-szebenmegyei Sacadate-Szadát és fagarasmegeyi Halmagiu-Halmagy egyházközségek a magyar evangélikus egyházkerülethez csatlakoztak. A harmadik új egyházközségünk, a copsamicai-kiskapusi most csatlakozik hozzánk.

— Tudunkkal nagyon szép eredménnyel működtek az evangélikusok gyermekotthonai. Talán erről is emlékezzünk meg.

— Cernatu-Csernátfalun és Sannicolaulmare-Nagyszentmiklóson működtek a nyár folyamán gyermekotthonok, az első helyen mintegy nyolcvan, a második helyen pedig negyvenöt gyermek kapott díjlan ellátást. Az első helyre Purgly László főfelügyelővel én is ellátogattam és meggyőződöttem a Kiss Béla lelkész és neje, valamint az ottani nőegylet tagjainak áldásos munkájáról. A másik otthon Poniczy László esperes és neje, valamint a nőegyleti és általában a magyar nők munkája következtében működött és nemcsak evangélikus, hanem másvallású magyar gyermekeknek is otthont nyújtott. Tervünk, hogy

ezeket a nyári otthonokat, amelyeknek működése a fenti két helyen olyan jól bevált, többi gyülekezetünkben is felállítjuk.

Ngyjelentőségűek ezek a napközi otthonok éppen ma, amikor az otthoni munka nagy része a nők vállalt nyomja, akik nyugodtan végezhetik munkájukat, ha gyermeküket van hol hagyniok. Fontos ennek a kérdésnek a megoldása nemcsak népi, hanem nemzetgazdasági szempontból is.

— Az egyházkerületben általában rend és fegyelem van,

lelkipásztoraink a legnagyobb lelkiismeretességgel és odaadással végzik nehéz feladatukat, sokszor a legszükségesebből is lemondva. Ugyanezt mondhatom tanítóinkról is, akiknek önfeláldozó és szeretettel végzett munkája iskoláinkat mintaiskolákká varázsolta.

Végül szólanom kell hűveimről is, akik nagy ragaszkodással veszik körül egyházukat, az egyházi terheket nemcsak, hogy zugolódás nélkül viseik, hanem tetemes összegű önkéntes adományokkal is támogatják nemeseleu munkájában.

— Így ha nehéz idöket élünk is, érezzük Isten segítségét és áldatát...
B. Gy.

Román lapszemle

A DACIA

című timisoarai-temesvári napilapban Cosma Aurel dr. folytatja az új közjogi elvekről írott cikksorozatot. A lap egyik legutóbbi számában Népcsoportok (Grupurile etnice) címen érdekesen új hangot üt meg.

A cikkirő azzal a megállapítással kezd, hogy a népi csoportok kialakulásáról és működéséről alkotott közjogi felfogás a nemzeti eszme-világban fogant új hit és felfogás terméke. A népi csoport fogalma a nemzetkisebbség fogalmát kívánja helyettesíteni. Az anyaországon kívül élő népi közösségek állandó tárgya volt az államok között a viszálynak.

Ez az áldatlan helyzetet szünteti meg a népcsoport fogalma. Mint minden újítástól, ettől is idegenkedtek kezdetben de később kezdett kialakulni népcsoportni jag, amely éppen rövid élettartama miatt még nem vehette fel végleges formáját, a teljes kristályosodás felé messze van.

A népcsoportelmélet alapja az, hogy egy ország kisebbségei egy-egy népcsoportot alkotnak. A népcsoport tagjai részére külön statutum biztosítja nemzeti, gazdasági, társadalmi és művelődési téren való cselekvési lehetőségeiket. Magától értetődik, hogy ilyen jogokat csak egy tömegben lakó kisebbségek kaphatnak. Ahol szétszórva élnek a kisebbségi néphez tartozó személyek, ott átköltözésekkel lehet elérni, hogy egy helyen lakó, számot tevő népcsoport jöjjön létre.

A népcsoport elmélete a cikkirő megállapítása szerint tökéletesebb forma, mint a kisebbségi ely. Alapelve az egyazon népiséghez tartozóknak a népi szellem erejével való összefogása. E szerint minden ember, akárhol éljen is más országban, alkotórésze népének azaz nemzetének és osztozik e nép, azaz nemzet sorsában.

Ebben a rendszerben a cikk irója a többi között két kivételesen fontos előnyt lát. Az egyik az, hogy a jogi személyiséggel felruházott népcsoport sajátmagát vezeti; a másik pedig az, hogy az uralkodó nemzet mentesül az idegen népcsoportokhoz tartozó polgárainak életberendezésére és önkormányzatára vonatkozó felelősségtől. A népcsoport nem jelent autonómiát vagy államot az államban, mert a népcsoport tagjai továbbra is az ország törvényeinek magukat készségesen alávetik és hű állampolgárai maradnak hazájuknak. A népcsoport nem állami intézmény és nem alkotmányjogi alapszerv, hanem csupán közjogi alkotás azzal a céllal, hogy a népcsoport tagjai részére biztosítsa a saját nemzeti életét. Románia érveszere fontos lenne ennek az új felfogásnak az érvényesítése, mert határain kívül milliók számban élnek románok, akiknek ily módon biztosítani lehetne törvényes alapon saját nemzeti életüket, saját vezetésük alatt — fejeződik be a cikk.

A CURENTUL

hasábjain Dianu Romulus, a társadalomsegélyző bizottság munkája eddigi mérlegének felállítását után beszámol arról, hogy a bizottság szociális kutató munkát is végez. Nem is tudjuk elképzelni, mennyire szükséges ez — jegyzi meg, majd így folytatja:

— A holnap bekéjének igazi békének kell lennie és nem szociális háborúnak. Új emberekre lesz szükség akkor, nem pedig bomlottagyakra és kalandvagyókra. Fegyelmzett emberek kellene nekünk majd akkor, akik tájékozottak a nemzeti kérdésekben, erős szociális együttérzéssel felruházottak és egyek bármilyen veszély elhárítására.

ÓRÁK ÉKSZEREK

REITER JÁNOS

legolcsóbbak

órásüzletében

Timisoara-Temesvár IV., Vacarescu-utea 29

(Baromfi-piac)

Javítások éves jótállás mellett. Pontos kiszolgálás!

Figyelem! Jön a fiatalság alma, szerelemről féltékenységről és zenéről!
A leánynevelő intézet az ARO-ban

Emelik a nyugdíjakat

Október elsejétől ideiglenesen husz százalékkal emelik a köznyugdíjasok illetményét
Uj nyugdíjtörvény készül

Bucurestiből jelenti a Rador: November 6-án délután Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök elnöklése alatt a kormány ülést tartott, amelyen a kormány valamennyi tagja és Ottulescu Alexandru, a jegybank kormányzója is résztvett.

A minisztertanács foglalkozott a köznyugdíjasok illetményeinek emelésével. Ugy határozta meg, hogy ideiglenes jelleggel husz százalék emelést utalnak ki.

Az emelést az ez év április 1-én történt nyugdíjemelés során előállított összeghez számítják, anélkül azonban, hogy ez az emelés meghaladná a 4000 lej.

Az emelést október 1-től számítják. A minisztertanács elfogadta azt a javaslatot, amely szerint a jelenlegi nyugdíjrendszert felülvizsgálják és új nyugdíjtörvényt készítenek. Megenged-

ték, hogy a köztisztviselők és köznyugdíjasok özvegyei, amennyiben maguk is köztisztviselők voltak, 1200 lej összegig részesülhessenek volt férjük nyugdíjában is. Az erre szükséges összeg fedezésére a nyugdíjintézet 1942-43. évi költségvetését 460 millió lejjel növelik.

A helyettes miniszterelnök bejelentette, hogy a köztisztviselők és köznyugdíjasok illetményeinek felemeléséről szóló rendelet törvény a hivatalos lap november 8-i számában megjelenik és azonnal életbelép.

A minisztertanács foglalkozott még a közérdekű építkezésekkel az őszi mezőgazdasági munkálatokkal, az ország lakosságának ellátását célzó élelmiszer szállítványokkal, valamint a közrend helyzetével és a közbiztonsági intézkedésekkel.

A japán haditengerészet három hónap alatt negyenhét ellenséges hadihajót süllyesztett el

A japán császári főhadiszállás közölte, hogy a japán haderő július és október hónapok között huszonegy ellenséges buvárnaszádót semmisített meg, ugyanakkor a japán veszteség két tengeralattjáró volt.

A déli Csendes-óceánon augusztus 25. és október 26. között lefolyt tengeri ütközetekben az amerikai és angol flották egy csatahajót, öt repülőgéphordozó hajót, tizenhat cirkálót, tizenegy rombolót, kilenc tengeralattjárót, egy aknakutató hajót és egy meg nem határozott típusú hadihajót, valamint tizenhat szállítóhajót vesztettek. Ugyanakkor a japán haditengerészet vesztesége két cirkáló, három romboló, egy tengeralattjáró és öt szállító hajó volt.

Embertelenül bánnak az Egyesült Államokban és Kanadában a japánokkal

Tokióból jelenti a Rador: A japán külügyminisztérium közölte, hogy a japán kormány ünnepélyesen tiltakozott az amerikai és kanadai kormányoknál az embertelen bánásmód miatt, amelyben az Egyesült Államokban és Kanadában élő és táborokba internált japán alattvalókat részesítik. A Kanadában élő japánokat a hegyek között épülő utak munkálatainak elvégzésére kényszerítették. A kanadai kormány ugyan azt ígérte, hogy a táborba internált japánok közül csak azokat alkalmazzák, akik az utépítési munkák végzésére önként ajánlkoznak és hangoztatta, hogy

tehát a veszteség aránya 7:1-hez. Ugyanezen idő alatt az amerikaiak és angolok 577 repülőgépet vesztettek, míg a japánok vesztesége 185 repülőgép volt.

A japán csapatok, — mint Rómából jelentik — Guadalkanar szigetén hevesen támadják az amerikai állásokat.

A JAPAN HADSEREG KINÁBAN FOLYTATTA ELŐRENYOMULÁSÁT

A kínai japán hadsereg október hónapban tovább folytatta előrenyomulását Shantung tartomány déli részében. A japán csapatok Kianliang környékén szétverték a kínai csapatokat és azok nagyrészt megsemmisítették.

Madagaszkár szigetén elhallgattak a fegyverek

A brit hadügyminisztérium is közölte, hogy Madagaszkár szigetén november 5-én, ottani időszámítás szerint délután két órakor megszűntek az ellenségeskedések. A brit közlemény szerint már alá is írták a fegyverszüneti megállapodást.

A Német Távirati Iroda értesülése szerint Madagaszkár francia kormányzója üzenetet küldött Pétain tábornagynak. Az üzenetben rámutatott arra, hogy már csak huszonhét európai katonával rendelkezett és ezért

A második front hiánya a háború katasztrófális befejezéséhez vezethet

szükségességét hangoztatta. Sztalin véleménye szerint a német sikerek a második front hiányának tulajdoníthatók.

Kijelentette hogy a második frontra feltétlenül szükség van és ennek hiánya a háború katasztrófális befejezéséhez vezethet.

A Szovjetunió és szövetségeseinek programját különben így jellemezte Sztalin: A fajság kizárólagosságának megszüntetése, az elnyomott népek felszabadítása és a területi sérthetetlenség.

A bolsevista forradalom huszonötödik évfordulója alkalmából az angolszász szövetségesek siettek üdvözölni a Kreml urait. Roosevelt elnök pénteken táviratban fejezte ki szerencsés kívánatait Kalininnek, a legfelső szovjet tanács elnökének. Jókívánásait tolmácsolták a bolsevista vezetőknek az Egyesült Államok szárazföldi, légi és tengeri haderejének parancsnokai is.

Madagaszkár szigetén elhallgattak a fegyverek

Vichyből jelenti a Rador: Hivatalosan közlik, hogy a madagaszkári francia csapatok parancsnoka, teljes egyetértésben a kormánnyal, tekintettel arra, hogy a harcot lehetetlen volt folytatnia, november 5-én

kénytelen volt tárgyalásokba bocsátkozni az ellenféllel az ellenségeskedések megszüntetése érdekében.

Vichyből jelenti a Rador: Pénteken délelőtt Laval elnökletével a francia kormány minisztertanácsa ülést tartott. A miniszterelnök ismertette az általános helyzetet, majd rámutatott azokra a rendkívül nagy nehézségekre, melyekben Madagaszkár védői találhatnának, akiknek odaadó, áldozatos magatartása a hazai elismerésére méltó.

A második front hiánya a háború katasztrófális befejezéséhez vezethet

Berlinből jelenti a Rador: A bolsevista forradalom kitérésének huszonötödik évfordulója alkalmából a német sajtó nyomatékosan rámutat azokra a veszélyekre, melyekkel a bolsevizmus Európát s az emberiség többi részét fenyegette. Ugyanakkor a német lapok rámutatnak arra, hogy Németország, európai szövetségeseivel döntő harcot folytat a bolsevizmus ellen s ilyenformán nemcsak a német birodalmat s az európai földrészt, hanem az egész világot, — tehát azokat is, akik nem döbbenek még reá a nagy veszélyre, — megmenti a világtörténelem legborzalmasabb katasztrófájától.

A SZOVJET FORRADALOM ÉVFORDULÓJA NAPJÁN SZTALIN BESZÉDET MONDOTT

Stockholmból jelenti a Rador: A moszkvai rádió közölte, hogy a szovjet forradalom huszonötödik évfordulója alkalmából Sztalin pénteken beszédet mondott. Ebben különösen a második front létesítésének

Vasárnapi levél

KEDVES SZERKESZTŐ UR!

Már csak elmondom, hogy a minap találkoztam egyik barátommal, aki b. lapjának nemcsak méltányoló olvasója, hanem újabbán egy-két vezércikkével munkatársa is. Azt kérde tőlem:

— Tudod-e, mi az álmoskönyv?

— Hogyne tudnám. Olyan könyv, amelyet üzleti szellemű kiadók, hiszékeny és együgyű emberek részére szerkesztettek, akik ebből akarják álmaik jelentését megmagyarázni.

— Tévedsz — feleli. Az az álmoskönyv, amely olvasása közben álomba sziporkézteti a nyájas olvasót. De vannak álmos cikkek is. Tudod, az újságot reggelként csak nagyjából futom át és csak ha valami nagyon érdekel belőle, azt nézem meg. Részletesen aztán ebéd után olvasom el, mikor ledőlök egy kicsit pihenni. Ideges ember vagyok, meglehetősen rossz alvó felzaklatott idegzetemmel nehezen tudok elaludni. Vagy legalább is régebben nehezen tudtam, míg végre pár hónappal ezelőtt nagyszerű altatószerre tettem szert. Elkezdtem olvasni a vezércikkeket. De csak elkezdtem, mert sohse jutottam egynek se a végére; vagy a közepén, vagy már az elején nagyszerűen elaludtam. Pompás álmoscikk volt, barátom, aranyat értek. Hidd el, nagy jótétemény ez a mai zaklatott, ideges világban, a tolyton ló-futó agyonhajszolt és önmagát hajszoló, robotban rehanó ember számára. De újabbán fogytam van ez az értékes és mégis olcsó altató. Előbb magam is apasztottam, amikor én is követtem el egy-két ilyen álmos cikket, mert azt nap volt mit olvasnom. Hiszem, hogy másokat édes álomba ringattam velük, de én csak nem olvasom el a saját cikkeimet. Elég, ha megírtam. Aztán nem is mertem — az igazat megvallva kipróbálni, mert féltem, hogy meg engem is elaltatnak. Tehát elhatároztam, hogy nem írok több vezércikket, mert különben nem tudok aznap aludni. De most újabbán így se tudok, mert eromlottak a vezércikkek. Nem álmoscikknek többé. Olyan érdekes tárgyak, annyira közel vannak az észhez és annyira közérdekűek, hogy teljesen lekötik a figyelmet és nem lehet rájuk elaludni.

Itt volt a léten is több, de különösen egy: „Más csillagok járnak” című, melyben a vezércikk a hollywoodi hazug eszmények és rontó bálványok ellen emelte fel az igazság szavát. Minden szava tiszta szinigazság. Csak szerettem volna, ha hangosabban és nagyobb erővel mutatott volna rá erre az igazságra. Ha tovább ment volna és rámutatott volna arra, hogy a hazugságoknak eszményekké kiképzése milyen alattomos veszedelmet jelentett és hozott — különösen egyes népekre és az egész világra. Nemesek egye-eket tett szerencsétlenekké, akik egy-egy tánciskolában egy-egy műkedvelő előadáson, vagy nem egyszer a mosogató táj mellett addigi nyugalmukban megzavarva, soha el nem érhető ulynevezett dicsőségről ábrándoztak, hanem hazug eszmények szolgálatában élő sajtó-eszközökkel a Színházi Élet különféle változataival söditette és gondolkozást, erkölcsöt rontó, igazi eszményeket típrő világnézetével süllyesztette lejjebb és feljebb az élet tisztaságát, erkölcsét. Nemesek százakat és ezreket tett felületessé és feszínessé műveltségükben, gondolkozásukban, erkölcsi felfogásukban, hanem lassan, észrevétlen — más hasonló hatásokkal együtt — ilyené alakította az emberi gondolkozást. Az igazi nagyságtól, igazi értékektől elfordította az emberek figyelmét, annyira, hogy már el is felejtették őket. Hiszen pl. egy filmmel kapcsolatban mennyit beszélnek a sztárokról, akiknek a nevét a gyermekek is tudják, ismerik a rendező nevét is, de hogy ki írta azt a remekművet, melyből élelmes mesteremberek hatalmas vagyont hozó filmet rendeztek, azt alig tudja és alig hallotta valaki. Így ferdítették el az emberi gondolkozást. Így távolította el a sokféle hazugságyár az emberiséget erkölcsben és világnézetben az élet igazi megtartó alapjától, a krisztusi erkölestől, a krisztusi világnézetétől. Ezen alpra kell visszavinni, erre ráépíteni újra a világot és visszavezetni az embert. — Ezek a gondolatok ébredtek bennem a cikk olvasásakor és ezek nem hagytak elálmósodni, — fejezte be beszédét a barátom.

Kedves Szerkesztő Ur, elmondtam Önnek, talán nem érdektelen, hogy hogyan vélekednek az olvasók, sőt lehet, hogy ezek a gondolatok másokat is érdekelnek.

Öszinte tisztelője:

Déli Péter

HIRESK

Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal:
1, Piata Brătianu 3. Telefon: 28-10.
Aradon előfizetések, hirdetések és reklámok: Reclama
hirdetőirodában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.
Aradi szerkesztő: Babucay György.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön kézbesítéssel együtt egy hónapra 110.— lei, negyed-
évre 390.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei.
Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.—
pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Egyes példány ára hétköznapokon 26 fillér, vasárnap 30
fillér. Hétvégéknél, közhivataloknak és közüzemeknek,
gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a
rendes előfizetési díj kétszerese.

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével

Sf. Ana-Ujszentanna katolikus templomának ünnepe

Irjuk e sorokat abból az alkalomból, ami-
kor Sf. Ana-Ujszentanna lakossága csönd-
ben és mély áhitattal üli meg első templom-
felszentelésének emlékét: és dr. Pacha Ágoston
püspökünk tiszteletére, akik a mai na-
pon falaink között üdvözölhetünk.

A sf. anai-ujszentannai templomtoronyban éjfél
tizenkettőt üt az óra, Bibics Jakab és neje Román
Margit szellemi pedig sietve lépnek ki örök ott-
nokokul, hogy legalább néhány pillanatig együtt
ünnepejék meg velük a mai szent napot. A jó szelle-
mek nagyon sietnek, mert a néphit szerint, amire az
óra elköngatja a tizenkettőt, a szellemeknek újból
helyükön kell lenniük.

„Isten! — kit a bölcs lángesze fel nem ér, csak
titkon érző lelke óhajta sejt, léted világát, mint az
égő nap, de szemünk bele nem tekinthet”.

Hiszem és erős meggyőződésem, hogy Isten
lényegére soha senki oly költői erővel még rá nem
mutatott — mint Berzsenyi Dániel —

A másik lángeszű költő Petőfi Sándor, pedig a
hazáról és a hazaszeretetről így ír: „Szerelmemért
feláldozom az életemet, hazámért a szerelmemet.”

A tiz parancsolat pedig örökké tartó érvényesség-
gel és erővel hirdeti: „Tiszteld atyádat és anyádat,
hogy hosszú életű lehess a földön”.

Mily gyönyörű három gondolat, mily szép és ne-
ves cselekedet e három fogalommal kapcsolatos kö-
telességünk teljesítése. — Imádni Istent, keresni és
dolgozni a hazáért, karddal, tollal, kaszával-kapával;
tisztelni és szeretni szüleinket —

Mi sf. anai-ujszentannaiak ma legyünk egyik
szívben-lélekben, forduljunk közös imával az Urhoz
ekképen:

— Áldd meg Isten a mi egyházunkat és templo-
munkat, áldd és óvd meg Isten a kereszténységért
küzdő katonáinkat, áldd meg Isten községünk minden
lakosát, áldd meg Isten, jövő reményűnk; ifjainkat.
Világosítsd meg elméjüket és térítsd vissza
az eltévelyedettek, áldd meg, Isten, szeretett püs-
pokunket és papjainkat, adj Uram örök nyugodal-
mat községünk nemes megalapítóinak.

A sf. anai-ujszentannai templomtoronyban az óra
immár elkongatta az éjfél tizenkettőt. — A jó szelle-
mek ismét visszatértek tulvilági otthonukba ahol
csendesesen mesélgetnek a látottakról, tapasztaltakról.
Mít mesélgetnek meg vannak-e elégedve? Nem tud-
juk, de ezt üzenjük nekik: nyugodjatok örök békében,
ti nemes, jó lelkek, mert az általatok elvetett mag-
nem termett konkolyt, hanem nemes buzát.

Ha itt-ott fel is üti fejét a burján és gaz, ha itt-
ott jelentkezik is az ateizmus átkos tünete, a
dolgok kezek kigyomlálják a gázt, a burján. A mi
erős hitünk Istenben, mególtalmaz az eltévelyedéstől
és pokoltól, mert hiszünk Istenben, küzdünk és dol-
gozunk a hazáért és követjük a nagy magyar költő
szavainak a tanítását: „Kis kacsódat összetéve szé-
pen, imádkozzál, édes gyermekem”.

(Sf. Ana-Ujszentanna) Ackerman Mihály

— Könyvtár kötelesek létesíteni alkalmazottaik
részére a maganvállalatok. Bucurestiből jelentik: A
dolgok szabadidő mozgalmát intéző Munca și Lumi-
na-hivatal közli a maganvállalatokkal, amelyeknek
tisztviselői és munkások annak szolgálatában, vala-
mint azokkal az állami intézményekkel, amelyeknél
munkások dolgoznak, hogy az érvényben levő rend-
kezesek értelmében kötelesek könyvtár felállítani al-
kalmazottaik részére. A könyvtárak berendezése a
Munca și Lumina-hivatal irányítása és ellenőrzése
mellett történik. Ebből a célból az érdekelt vállalatok
kijelölnék jelentést a hivatalnak alkalmazottaik szá-
máról. A munkaügyi minisztérium, amelyhez a Munca
și Lumina-hivatal tartozik, december 1-ig adott hala-
dékot a vállalatoknak a rendelkezések végrehaj-
tására.

Majdnem holtverseny lett a demokrata és köztársasági párt választási küzdőimének eredménye Északamerikában

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A
brit hírközvetítő szolgálat az északamerikai kong-
resszusi választások eredményére vonatkozóan is-
merteti a New York Times leujabb értesülését, mely
szerint a képviselőválasztáson 220 demokrata, 209
köztársaságipárti és 4 más párthoz tartozó jelölt
győzött. Két szavazó-körzet eredménye még nem is-
meretes. A szenátusi választások végleges eredmé-
nyének megállapítására sem sikerülhetett még sor, mert
egy szavazó-körzetből eddig nem érkezett jelentés.
A helyzet ezidőszent a következő: megválasztottak
56 demokrata, 36 köztársaságipárti és egy progresz-
szista szenátort.

Lehetséges, — írja a New York Times, — hogy
a hiányzó szavazatok döntő módon befolyásolják a
választási küzdelem végeredményét.

AZ AMERIKAI NEP USALÓDOTT ROOSEVELT TELJESÍTMÉNYEIBEN

A németországi lapok toglalkoznak az amerikai
választások eredményével és utainak arra, hogy
Willkie reklámutazásai is ezzel állottak kapcsolat-
ban. A köztársasági párt jelentős előretörése a vá-
lasztásokon, igazolják, hogy az amerikaiak csálódtak
Roosevelt teljesítményeiben.

Most már látják, hogy milyen jelentős elté-
rés van Roosevelt ígéretei és tettei között.
Ettől a felismeréstől azonban politikai eredmény nem
várható, mert az amerikai demokrácia már csak ár-
nyéka önmagának. Az Egyesült Államokból tekin-
télyi rendszerrel kormányozott állam lett és tekin-
télyuralmat vezettek be, amely ellen pedig Rooseveltt
harcot hirdettek.

— **Argentína hadereje.** A Német Távirati Iroda
közli, hogy Argentína hadseregének létszámát hu-
szonötözezerre emelték. A hatvan-
ezres létszámot még nem érthették el, mert nincsen
elegendő felszerelés. Argentína fegyverfogható fér-
fiainak számát százhuszezer főre becsülik.

— **Reformációi emlékinnepe Győr-Győrökön.**
A ghioroci-gyoroki református templomban szép
ünnepség keretében tartották meg a reformációi ün-
nepeket. Kocsis Magda, Micsik Ilona és Koncz Balázs
alkalmi költeményeket adtak elő, az istentisztelet ke-
retében pedig a hívek nagy számban járultak az Ur-
vacsorához. Az ünnepségen más felekezeti magya-
rok is szép számban vettek részt.

— **MA: A MAGYAR NŐEGYLET TEADEL-
UTÁNJÁ.** Ma, november 8-án, vasárnap négy órai
kezdettel a timisoarai-temesvári Magyar Nőegylet a
Vöröskereszt emberbaráti akciónak támogatására
s a Dr. Kakuk csecsemőgondozó és napközi gyermek-
otthon javára a Bontila-Tigrului-utca 7. szám alatt
játékony célú teadélutánt rendez. A játékony célú ösz-
széjövételre ez uton is szeretettel meghívja az érde-
klődőket a magyar nőegylet vezetősége. Szíves adomá-
nyok ma, vasárnap délután juttatandók el a Bontila-
Tigrului-utca 7. szám alá.

— **Fel kell jelenteni a háztulajdonosokat, akik
állami házban lakást kaptak.** Az aradmegyei prefek-
tura felszólítja mindazokat, akik ismernek olyan ese-
teket, amikor aradi háztulajdonos lakást kért és kap-
ott a nemzeti romanosítási hivatal aradi fiókjától,
hogy irásban jelentsek (lehet levelezőlapon is) az
az aradmegyei prefektusnak, Sabin Banciu tábor-
noknak.

Legideálisabb használat, vértisztító és epehajtó
a Földes féle

SOLVO-pirula

Egy doboz ára 33 lei. Készíti Dr. Földes gyógy-
szertára, Arad. Minden gyógyszertárban kapható

— **Felére szállították le Arad külvárosi lakóinak**
városi illetékét. Az aradi városi üzemek igazgatosa-
gának határozata értelmében az Arad külvárosában
és pedig Mikelakán, Buzsákban, Gájoan, Mossóty-
telepen, Váralján, Kádas-telepen ingatlanlalló óró sze-
mélyekre kivetett utcafrontadót és közisztasági ille-
téket az 1942. évre ötven százalékkal leszállították.
Az érdekelteknek a megállapított összeg felét kell ki-
egyenlíteniük a városi üzemeknél (Mucius Sceevola-
utca). A talajviz következtében károsult külvárosi
ingatlanlallajdonosok ezévi hasonló illekeiket teljes-
en elengedték. Ezt azonban felbéllyegezett kérvényben
kell kérniük a városi üzemektől, a kérvényt a városi
műszaki hivatal előzőleg láttamozza. A kérvényeket
december 15-ig kell benyújtani.

— **A Kakuk-gyermekotthon barátai figyelmébe!**
A timisoarai-temesvári Dr. Kakuk csecsemőgondozó
és napközi gyermekotthon vezetősége ezuton ker-
mindazokat, akik az otthon ügyét szívükön viselik s
a gyermekek javára, teltre való eltevésre káposztát
adományoznak, ebbeli adományaitkat holnap estig
juttassák el vagy közvetlenül a gyermekotthonba
(Gyárvaros, Detunata utca 7), vagy — könnyebbég
kedvéért az Erzsébetvárosban lakók Dr. Litsek Akos-
né címére (III. Romulus utca 11), a Józsefvárosban
pedig Szappanos Gyuláné címére (IV., Carol-körút
11). Az otthon vezetőségének e kérését azzal a meg-
győződéssel tárjuk olvasóink elé, hogy mindazok,
akiknek módjában áll, ez alkalommal is kivessék ré-
szüket a nemes cél támogatásából s legalább egy-két
fej káposztával hozzájárulnak a szegény gyermekek
téli ellátásának biztosításához. — Az eddig érkezett
adományokért az intézet vezetősége hálás köszönetét
nyilvánítja. Káposztát adományoztak a szegény gyer-
mekek javára: Turi Erzsébet harminc, S. M. kettő, Rózi
néni kettő, Éva néni kettő, Kerekes kettő, Péter öt,
N. N. hat, N. N. három, X. Y. három, továbbá N. N.
kettő fej káposztát s öt más névtelenül adományozó
pedig egy-egy darabot.

H. Sziklay Gizi tánc iskolájában, Arad,

Generál Avarescu-utca 8 sz.
november 10-én, kedden este 8 órakor új
táncoklon nyílik kezdők ré zére. Felvi-
lágo-ítások és beiratkozások egész nap az
iskola helyiségében

— **Egyelőre Aradon sem utalnak ki betegeknek
cukrot.** Az aradi városi közlelémezési hivatalai na-
ponta sokan keresik fel és betegek részére orvosi bi-
zonyítvány alapján külön cukoradagot kérnek. Köz-
lik, hogy egyelőre nem utalnak ki ilyen pótcukor-
adagot.

— **Olasz művész hangversenye Lugoj-Lugoson.**
Luigi Maria Magistretti olasz művész a lugoji-lugosi
városi színházban hárfahangversenyt adott. Nagy
sikere volt.

— **A francia tanulmányi központ Lugoj-Lugoson**
november 3-án kezdte meg az évi működését. Griffoin
tanár szépsámu közönség előtt Chateaubriandról be-
szélt. Kéthetenként kedden délután 6 órakor ismeret-
terjesztő előadást, minden csütörtökön pedig inge-
nes francia nyelvtanfolyamot rendez a tanulmányi
központ Lugoj-Lugoson.

— **Harc az egyke ellen Magyarországon.** Buda-
pestről jelentik, hogy a magyar kormány legújabb
intézkedésére Magyarországon még ebben a hónapban
megkezdik a házassági köleszőnk folyósítását. Ez
újabb fegyver az egyke ellen indított harcban és ezzel
kivánják lehetővé tenni a házassaladó felek jobb meg-
élhetését.

URANIA sláger-filmszínház, Arad URANIA

Telefon 12-32,

Telefon 12-32

MA, vasárnap!

A zene, a tánc, a revü, az attrakciók sorozatának
filmje.

Egy éj Hollywoodban

KEN MURRAY, L. CORNELL, I. CARROL NAISH-al

2 órai kellemes szórakozást biztosít.

Előadások 3, 5, egykedvet 8 és egykedvet 10-kor Egyesített 38. számu háborus híradó

— A szerb kormány átalakítása. Belgrádból jelenti a Német Távirati Iroda: Nedics Milán szerb miniszterelnök átalakította kormányát. Az új miniszterek: Belügyminiszter: Dinics Tanasie, közoktatásiügyi miniszter: Jonics Velibor, igazságügyi miniszter: Kujugics Goljub, gazdasági miniszter: Nedejkovic Milograd dr., pénzügyminiszter: Gyorgyevics Dusan, földművelésügyi és ellátási miniszter: Neselinovics Dadosal, közlekedésügyi miniszter: Dokics Gyura, közegészségügyi miniszter: Dobrosavljevic Stojmir és építési miniszter: Cuzmanovics Ognien.

— A ghiocci-gyóroki református egyház gondnoka meghalt. Kékedi Mihály, Ghioc-roc-Gyórok község református egyházának hosszú éveken át volt gondnoka meghalt. A község reformátussága jórészen neki köszönheti a református templom rendbehozatalát. Temetésén a község magyar lakossága felekezeti különbség nélkül nagy számban vett részt. Sirja felett V. Wesmár Károly református lelkész mondott bucsubeszédet, a református elemi iskola tanulóinak énekára gyászdalokat énekelt. Koporsóját a presbiterek vállukon vitték a temetőbe.

— Házasság. Bozgan Ivánka (Arad) és Ita Ioan bucuresti ügyvéd, a közellátási államtitkárság felügyelője, házasságot kötöttek.

— Adományok. A timisoarai-temesvári Dr. Kakuk csecsemőgondozó és napközi gyermekotthon javára az intézet vezetőségénél újabban az alábbi adományok folytak be: Domotex 2230 lej, Bessenyei Gy. 2000 lej, zöldség, tarhonya, bébiruha, gyermekjáték. M. K. élelmiszerek. — F. M. a frateliai-ujkissodai napközi otthon számára 2000 lejt adományozott.

— Gépkocsik osztályozása. A timisoarai-temesvári hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy november elsejével megkezdtek a gépkocsik felülvizsgálását és osztályozását. Minden gépkocsi tulajdonosának meg kell jelennie a tulajdonában lévő gépkocsival együtt. A gépkocsik bemutatása a hadkiegészítő parancsnokság előtt naponta nyolc és egy óra között történik. A traktorok tulajdonosai csak az iratokkal jelentkezzenek november 10-től kezdve. Jelenlévőknek kell azoknak is, akik gépkocsijukat ideiglenesen kivonták a forgalomból, vagy töröltették a forgalmi nyilvántartókból. Akik ennek az intézkedésnek nem tesznek eleget, azokat megbüntetik.

— Bányászók Amerikában. Ickes amerikai belügyminiszter kijelentette, hogy az amerikai szénbányákban rövidesen női munkásokat is kell alkalmazni. Egy nagy amerikai szénbányászati kísérletképpen máris alkalmazott bányászókat. A tapasztalatokról jellemző módon semmi sem került nyilvánosságra. Ickes szerint egyébként „a hadipár Amerikájában” egyre inkább tért nyer az a irányzat, hogy a férfi munkásokat minden elképzelhető terepen nőikkel kell helyettesíteni.

— Halálra ítélt aradmegyei gyilkosok. Az elmúlt év szeptemberében Moga Ambroziu és Kovács György bocsig-cigányok cigányok éjtszaka behatoltak Radosav Sofia ineni-borosjenői asszony lakásába és miután megölték az alvó nőt, annak két gyermekét, 11 éves leánykáját és 2 éves fiacskáját is agyonverték. Néhány nappal ezután a két cigány újabb gyilkosságot követett el, megmárták és agyonverték a mezőn dolgozó Jurca Elena 18 éves leányt. Az aradi büntetőtábla most tárgyalta az ügyet és a gyilkos cigányokat halálra ítélte. Mindketten megfeleltek az ítéletet.

A romániai Téli Segély november elsejei gyűjtésének Timis-Torontal megyei eredménye

A romániai Téli Segély november elsejei gyűjtése bizonyítást tett arról, hogy az ország lakossága megértve az idők szavát, példás fegyelmelzettséggel tömörül a fronton harcoló hadsereg mögött és a legnagyobb áldozatkészséggel támogatja a végső győzelem kivívásában. A gyűjtés eredménye egyben a legnagyobb elismerés a bátor katonák iránt, akiknek családját az ország népe szerető támogatásban részesíti. Beszámoltunk arról, hogy Timisoara-Temesvárott a november elsejei gyűjtés eredménye 1.770.734 lej volt. Ezenkívül Timis-Torontal-Temes-Torontal megyében a lakosság további 2.594.400 lejt adományozott az elesett hősök, hadirokkantak és hadbavonultak családjainak, valamint a sokgyermekes családok és iskolai konyhák támogatására úgy, hogy a

megyeben a november elsejei gyűjtés eredménye összesen 4.365.134 lejt tesz ki. Összehasonlítva az idei november 3-iki Téli Segély-gyűjtés eredményével, amikor Timisoara-Temesvárott 1.014.055 lej, a megye többi helységében pedig 1.119.477 lej gyűjtött össze, megállapíthatjuk, hogy most a város nélkül, csak a megye többi községében gyűjtött összeg felülmúlja a májusi gyűjtés végösszegét. November elsején pontosan 2.231.512 lejjel több folyt be, mint a májusi gyűjtés alkalmával. Ez az eredmény minden szóval ekebben beszél és mutatja, hogy az egységes belső front a nemesség érdekében vállalja az áldozatokat és amikor erre szükség van, akkor ez nemcsak szavakban, hanem tettekkel is kifejezésre jut.

— Uj timisoarai-temesvári sörárak. Timis-Torontal-Temes-Torontal megye prefekturája jóváhagyta Timisoara-Temesvár város árrendeletét, amely a sör és az ugynevezett standardbor árát állapítja meg. A sör ára a következő: Fogyasztási helyiségen kívül félliteres palackban 33, a fogyasztási helyiségen 38 lej; korszósör (félliter) 24, pohár sör (3 deci) 23 lej. Luther- és. Bragadiru-sör félliteres palackban a fogyasztási helyiségen 42, a fogyasztási helyiségen kívül 37 lej. Minden vendéglőben standardbor kell tartani, ennek literje 125 lej, félliter 68, negyedliter standardbor 35 lej. A város a szikviz legmagasabb árát is megállapította. Nagy üveg szikviz 9, kis üveg 7 lej, a lemonádé (üvegben) 10 lej. Szikviz és limonádé jégbehűtve 2 lejjel drágább. Az árrendelet közli a vendéglői árakat is. Ezek változatlanok maradtak.

— Gyászír. Messinger Karolin, a nagybecskereki leánynevelő intézet tulajdonos-igazgatója november 6-án hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt.

— Uj városi főjegyző. Lipova-Lippa város főjegyzőjévé Sandru Adam főtisztviselőt nevezték ki. Sandru Adamot nemrég helyezték át Lipova-Lippára Timisoara-Temesvárról, ahol egyideig szintén városi főjegyző volt.

— Halálozás. Roth Vilmos lupeni-lupényi kereskedő Aradon elhunyt 69 éves korában. Temetése e hó 8-án, vasárnap délután három órakor lesz a régi zsidó temető halottsházájában.

Eltűnt a cukor és a gyufa a török piacra!

Isztambulból jelenti a Rador: A Stefani iroda értesülése szerint a legközelebbi török minisztertanácsi ülésen rendkívül szigorú intézkedéseket hoznak az üzérkedők ellen, akik a drágaság előidézői Törökországban.

Néhány napja a cukor és a gyufa teljesen eltűnt a piacra, a szén- és tüzfahiány miatt pedig a tüzelőanyagellátási hivatal vezérigazgatója kénytelen volt lemondani állásáról. A tüzelőanyaggal való takarékoskodás érdekében a török kormány elhatározta, hogy csökkentik a közvilágítást. Ezzel kapcsolatosan elrendelték, hogy az összes nyilvános helyiségeket este 10 órakor be kell zárni.

Az isztambuli hatóságok az árdragítók és üzérkedők neveit „fekete listán” a sajtó útján közlik a nyilvánossággal is.

ARCA ŐDE, SZÉP, FIATAL, BÁRSONYOSA LESZ A DR. FÖLDES féle GENIUS arckrém használatá ol. Egy tégely éjtszakai, vagy napali arckrém 100 lei, GENIUS PUDER, GENIUS SZAPPAN 100 lei. Készíti Dr. Földes gyógyszerár, Arad.

Ügyeletes gyógyszerárak:

Vasárnap, november 8-án Aradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot: Földes (Eminescu-utca) és Wötsch (volt Bernáth, az állomással szemben.)

Vasárnap, november 8-án Timisoaran-Temesvárott a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot: Belváros: Hügel (Libetati-tér), Gyárvaros: Kigyó (Traian-tér), Erzsébetváros: Bian (Miron Costin-utca sarok), Józsefvaros: Neurohr (Preyer-utca sarok), Mehalában a Corvin, Frateian-Ujkissodán a Panajoth és Freidorfon-Szabadfalun az Eremici gyógyszerár.

Hétfőn, november 9-én Aradon a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Angel (Miron Cristea-tér) és Omescu (Regina Maria-ut és Alexandri-utca sarok.)

Hétfőn, november 9-én Timisoaran-Temesvárott a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Belváros: Irgalmasok (Sft. Ioan-utca), Gyárvaros: Meiszner (Petru Maior-tér), Erzsébetváros: Cristea (Lahóvarty-tér), Józsefvaros: Csillag (General Dragalina-tér), Mehalában a Corvin, Frateian-Ujkissodán a Panajoth és Freidorfon-Szabadfalun az Eremici gyógyszerár.

Mozi

Vasárnap és hétfőn Aradon a mozik műsora a következő: Aro: Giuliano de Medici (olasz film). Corso: A peches pilóta (német vígjáték). Forum: Luiza (olasz film). Uránia: Egy éj Hollywoodban (amerikai film).

Vasárnap és hétfőn Timisoara-Temesvárott a mozik műsora a következő: Apolló: Riadó, Capitól: Arválny (Tereza Venerdi) Thalia: Esküszegés, Corso: Parasztszobrászlet, Fratelia-mozi: Kicsi a leány — nagy a gond, Roxy-mozi (csak vasárnap): Vámmentes szerelem.

Ertesitem!

az igen tisztelt vevőközönségem, hogy ítérem elhallozása után tovább vezetem a műhelyt elsörendü munka erővel.

Tisztelettel
Üzv. Zeichné
ARAD, V. Goldis 14.

Hajtóvadászat Kalkuttában az indus egyetemi hallgatókra és tanáraikra

Bangkokból jelenti a Stefani iroda: Az angol rendőrség az utóbbi napokban Kalkuttában több házkutatást tartott. Lázító tevékenység miatt 132 egyént letartóztattak. Az őrizetbe vett személyek között van két egyetemi tanár és negyven főiskolás diák és diákleány is.

FORUM, ARAD

TELEFON 20 10

Ma!

A. FOGAZZARO világsikert aratott regénye után, az olasz filmgyártás legnagyobb diádala, a legnagyobb olasz filmszínésznő, ALIDA VALLI legmeggrázóbb filmdrámája.

ALIDA VALLI
LUIZA
(PICCOLO MONDO ANTICO)
REGIA: MARIO SOLDATI

Műsoron kívül a legújabb hirdető. Előadások 3, 5, 7, 15, 9, 30-kor. 11, 30-kor matiné, 40 leies előszo. A hó yára kal Szabad és kedvezményes jegyek nem érvényesek.

SZELLEMI

Román eredetű szavak
a magyar nyelvhasználatban

Blédy Géza dr. aradi főgimnáziumi tanár tanulmánya — Miért doktorál kevés magyar tanár? — Aradi írók és újságírók életrajzi adatgyűjteménye

Erdekes könyv került a kezembe: „Influența limbii române asupra limbii maghiare”. — „A román nyelv hatása a magyar nyelvre”. Szerzője Blédy Géza dr., az arad római katolikus fiú főgimnázium nagytudású fiatal nyelvtanára, aki nemrégiben, máris utban vagyok Blédy tanár aradulnoui-ujaradi lakása felé, hogy a háromszoros riport-té ná t feldolgozzam: írok a nem mindennapi tárgy tanulmányról; megszólaltatom az elmúlt 23 év alatt román egyetemen doktorált négy fiatalabb magyar tanár egyikét és beszámolok készülő újabb tanulmányairól és érdekes életrajzi adatgyűjteményéről.

Írószta mellett, irodalmi szakkönyvek halmaza előtt ülve találok Blédy Géza dr.-t. Közlöm látogatásom célját és beszélgetni kezdünk. Mindjárt a tárgyra térünk. Kinyitom a kezemben lévő könyvet, ahol

a magyar nyelvhasználatba átvett
román eredetű kifejezések

olvashatók — összesen mintegy 525 kifejezést. Ezek a kifejezések főleg a pásztoréletben és a mezőgazdaságban használt szavak, növény- és állat-megjelölések, emberi tulajdonságok, házi szerszámok és egyéb tárgyak elnevezése, főleg igék a mindennapi életből, étel- és ital-elnevezések, szórakozások és szokások, ruházati cikkek, foglalkozások, földrajzi kifejezések, a népi hitélettel kapcsolatos és végül a rokonságra és barátságra vonatkozó szavak.

— Hány szó került a román nyelvből a magyarba? — tesszem fel az első kérdést.

— Számszerű pontossággal erre a kérdésre nem lehet válaszolni. Különböző román eredetű szóanyagunk két rétegre osztható, amelyeket külön-külön kell megvizsgálni.

1918 előtt

más természetű a román nyelv hatása a magyarra, mint utána. Beszélhetünk tehát régebbi és újabb hatásról. Régebben főleg a pásztorélet és a házi teendők köréből kerültek a román szavak a magyarba (berbéc, kalácsa, palacsinta, stb.), az újabb hatás viszont nagyrészt hivatalos műszavakban látható (bakalaureátus, borderó, cserk, deklaráció, doszár, globális-adó, inspektorátus, stb.). A régebbi hatás helyenként erősebb: sok a román eredetű erdélyi vagy székely tájszó, amely azonban felénk nem használatos. Az újabb szavak általános elterjedtségük.

— Mégis számszerűen nem fejezhető ki valamennyire az említett nyelvhatás? Legalább a régebbi hatásra vonatkozólag valami tájékoztatást...

— A régi hatás számszerű eredménye a moldvai csángók mellőzésével 17 köznapi vagy nagy területen elterjedt szó, ezek: berbéc, boér, brindza, cáp, cigány, cimpora, csoma, esztrenga, ficsór, ficsur, furulya, góbé, kalácsa, palacsinta, poronty, rumuny és tokány; 136 erdélyi, illetve székely tájszó, mint pl.: áfonya, bálmós, batul, csimpolya, tsuda, dajnál, döblec, fáta, fircál, fuzsitos, gáz, gyilok, hiriba, kalugyer, katrinca, kolindál, kozsó, malé, matriszál, mutuj, prikulics, stb.; 84 csekély elterjedtségű alak (brinka, gulasztra, kaskavál, kolna, móc, stb.) és 288 egészen ritka esetben használt szó (borkán, kókuca, kumszekágye, szirba, stb.). Az utóbbiaknál csak a beszivárgás első jeleit állapíthatjuk meg.

— Az újabb hatást mi magunk is észlelhetjük, de kaphatnánk valami pontosabb fölvilágosítást?

több, mint száz újabb román szó

— Vizsgálódásaim szerint már 1930-ig került a Romániában élő magyarok nyelvbe. Ez a szám persze időközben emelkedett, amint már mások is megállapították.

— Honnan gyűjtötte az anyagot az újabb hatás tanulmányozására?

— Az újság eléggé tükrözi a köznyelvet, ezért az Aradi Hírlap (később Erdélyi Hírlap) több, mint 3000 példányából történt adatgyűjtés.

— Megfigyelhető, hogyan kerülnek át fokozatosan a szavak egyik nyelvből a másikba?

— Hogyne. Ez volt a kutatás legérdekesebb része. Kezdetben magyar szövegbe iktatott román szavakat találunk, később idézőjelbe kerülnek vagy zárójelben magyarázatot fűznek hozzájuk, végül meghonosodnak. Ez a folyamat.

újságszövegek alapján

szépen nyomon követhető. Az egyik 1920-beli lapban olvashatjuk: „Szabad a Maros-hidon való átkelés mindazok részére, akiknek „Certificat” elnevezésű igazolványuk van.”

— Talán még valami érdekes megjegyezni való? — Talán még azt jegyezhetjük meg, hogy a magyar az átvett szavak jórészt latinisítja: kvesztort csinál a chestort-ból, prefektust a prefect-ből, stb. Egyébként akit a tanulmány bővebben érdekel, valószínűleg elolvassa.

— Most egy újabb kérdést: Az előző nemzedék tanárai között elég sok doktorral találkozunk, ma viszont alig egy-kettőtől hallunk.

— Az elmúlt 23 év alatt román egyetemen mindössze négyen szereztek doktorátust a fiatalabb magyar tanárok közül.

— Talán sokba kerül a doktorátus?

A PIPISKE

IRTA: TERESCSÉNY GYÖRGY

Az utolsó renden történt, hogy János megvágta a pipiskét, a kaszával vágta meg, a barázdaparton, ahol a zabvetés szélében selyemszálú asszonyhajfüvek kezdődtek. Parányi fészek kis kosárkájában üldögélt a pipiske a tojásokon, amikor elcsapott fölé a széles kaszapenge. A sűrű kalászerdőben hirtelen fölsikoltott a rémült madár.

A kasza megállott, fokával lezökkent a tarlóra és a nyél szabad végén két öklere hajította fejt János, a zselér. A pipiske ott vergődött a konkolytorzsák és a zabszálak között. Szürke kis mellénykékén hatolt be a penge. Emberen csekély karcolás lett volna ez a seb, de a pipiskének nagy volt a halál. A tojások barnapöttyes, kis golyóit szétszórta körülötte a suhintás ereje és a kis szürke szárnyas úgy halkodott közöttük, mintha helyettük is, a tojásokba fuló életek helyett is el kellene szerződnie az elmulás szörnyű fájdalmait.

— Ejnye... — motyogott János, a kaszanyélre hajolva... Te szegény madár...

A madár homályosuló szemével a föléje őrlásodó embert nézte a földről. Rémültült a parányi fekete gyöngyszemekben, kiáltó és könyörgő rémület.

— Segítség... — kiáltották a szemek és az elgyöngült szárnyak parányi legyezői lankadtan terültek szét. Néhány görcsös rándulás látszott még és a szemhéj pergamentje lassan lecsukódott, a lábak kinyultak és előremeredtek. A pipiske meghalt.

János elkomorult orcával állott föléte.

— Pipiske... — suttogta magában és torkán a gyilkosság émiyítő ize csordult végig.

Nem bírta nézni a madarat és fölemelte pillantását a szöke táblák fölé. Fel egészen a rózsaszínű fellegéig, amelyek enyhé fodrozással csipkéztek az alkonyodó eget. Szeliden és véghetetlen légy megbocsátással nyultak alá a felhőrojtók, szép lila fátlyokkal takarták be a távoli akércdörfeket és jegenyesorokat az elpihenő földek.

— Nem akartam... — suttogta János és tétován körülnézett.

Hátamögött szabályos glédákban hevert a levágott zab, az egész délutáni munka.

— Elég is lesz mára, — tette hozzá a fáradság megújuló lankadságával és indulni készült visszafelé, a hodzabokorhoz, ahová délután az elemőzsis tarisznyáját tette.

Ekkor vékonyan, alig hallható, halk csipogással megszólalt a pipiske...

Tétov és különös volt a hang. Ugy tetszett neki, mintha nagyon, nagyon messziről jönne, az ég kárpítja

— Ez is közrejátszik, de főleg a régebbitől különböző rendszerben kell keresnünk

a megcsappant doktorátusok

magyarázatát. A román egyetemek bölcsészeti fakultásain csak úgy szerzhető doktori oklevél, ha a tanári vizsgálat, az ugynevezett licenciátus után az illető még két esztendeig tudományos munkásságot folytat, azaz beiratkozik egy főiskolára, elkészít egy szakdolgozatot, kinyomatja és megfelel egy nyilvános szóbeli vizsgálaton, ami legalább két óra hosszat tart.

— Mindenesetre nehéznek látszik, de miért ne lehetne megtenni?

— Egyrészt elég tekintélyes anyagi áldozatot követel, másrészt a középiskolai tanár mindennapi foglalkozásától elütő munkakört jelent. Fiatal tanárainkat alaposan igénybevette az iskola, így nem igen maradt idejük tudományos munkára. Sokan kevésnek találták a szerény fizetést, ezért magánórát adásával igyekeztek segíteni magukon. Többen az állami szakvizsgára, az ugynevezett capacitatera készültek, ami hatalmas munkát követelt. Sok fiú tanár-pályája kezdetén családot alapított, ami fölöslegessé tesz minden bővebb magyarázatot. Az okok közé sorolható az is, hogy nagyrészt — akárcsak a multban — hamarosan elvesztett minden kapcsolatot az egyetemi világgal.

— Újabb tervek?

— Az erdélyi nyelvek kapcsolatait szeretném alaposabban megvizsgálni. A most megjelent tanulmány is ebből a tárgykörből való. Mostanában az aradi sajtó történetét vizsgálom és az itteni írók és újságírók életrajzi adatait gyűjtögetem. A románba került magyar szavakra vonatkozólag is szép anyag gyűlt össze a fiókomban, de egyelőre mindez pihen...

— Látia itt az asztalomon ezt az éneklő angyalkát? Ez fivelmeztet, hogy elsősorban katolikus gimnáziumi tanár vagyok, aki az ifjúságot vezeti a francia, magyar és latin nyelv rögs útján. És habár szívesen vezet, másra nem igen jut idő...

(—cay.)

alci, vagy nagyon közelről, egészen a füle mellől. Iránya és fölismerhetősége nem volt a hangnak. Talán a réti pücsök pityegéséhez hasonlított legjobban, amely éies, vékony és átható, mint éjjelkor, száraz avarban a lidércek sűrűsége.

János szive földobogott.

— Na, mehetünk, — mondta aztán félhangon, mintha bátorította volna magát. Köhintett néhányat, száraz és kényszeredett torokszeléléssel, kelletlenül és csak azért hogy éppen csináljon valamit. Vállára kanyarította a tarisznyát, a kaszát is fölsapta utána, hegyével lefelé, nehogy megvágja magát valaki benne, ha mellette elhajad.

Teremtett ember lélek sem volt a széles határban. Elcsöndesült, álmos lomhasággal nyult el a dűlőt a megyék között, az akáclevelek mind aludtak már, egymás hátára hajoltak a karcsú levélszárakon. Nem volt senki a földeken és János most nagyon egyedül érezte magát a mérhetetlen nagy világban, a széles táblák között, a távolba kigyózó út porában. Kőzsa gondolatok legyezgették a lüktető halántékát, tétován kergetőző sejtések, mint az alkonyi szélh lengése kiűn, a tömérdek széles pusztaságon. Előrefutottak, majd visszalibbentek a gondolatok, kővályogtak és imbolyogtak János feje körül.

— Hess te... — csapott feléjük. A kérészek felé, amelyek ott táncoltak és viharoztak a levegőben, a feje körül, mióta elindult. Nem tudni, honnét jöttek, talán a juharfa csipkés levelei alól, amikor átbújt alattuk. János az utra, Azóta követék az eleven, mozgó tornyot, egyhangú és fardhatatlan zümmögésükkel. A hang, egy tetszett, betöltötte és túlarasztotta az egész világot.

A kérészek... A kőzsa gondolatok...

Az utkanyarodónál szétesapott két karjával, keményen és parancsoló határozottsággal meredt eléje a fészület. Jézus pléhréfestett képét fakóra mosta rajta az eső és a lyukak nyomán kicsorduló vér élénkpiros színt halványzúrkére szivta a pusztai napugár.

János lehajtott fejével, megörnyedve haladt el mellette. Mint mindig szokta, most is megbillentette kalapja karimáját jobbkézre mutatójával, mintha köszönné. Szája motyogott is valamit, de a köszönést egészen hehül mondta, a szíve legelbelsejében, nem is szavakkal, hanem valami langyos áradással, amely fölszállott melléből és szétfutott egész testén.

Ekkor vékony és éies kiáltással ismét fölsikoltott a pipiske...

Eies és átható volt megint a sikoltás és János úgy

ÉLE T Ü N K

érezte, mintha hosszú és nagyon hegyes tű hatolna be hátul a tarkóján.

Hirtelen elfutotta a mérge, hogy egy ilyen kis ostoba semmiségen tépelődik... Pipiske, mi az? Egy koszos kis madár... Maradt belőle elég, maradt belőle miliom... Igy lépdelt tovább, hazafelé.

Jó darabot haladt már a poros úton, amikor ismét fölszipogott belől a furcsa hang.

Visszanézett. A kereszt fölmagasodva hőkölt rá az alkonyi égen. A lebukó nap vérvörös golyója megnövesztette és haragosra élte ki. Olyan volt, mint valami zordon és hatalmas tilalomfa, hátamögött a szinarany lángtenger sugárlegyezőjével.

— Uramjézus, — mondotta most mély áhitattal és imádkozni szeretett volna, de nem tudott. Mérhetei fájdságonnal gondolt elkallódott kis életére, a cselédsorra, apró lopásokra, amit az uraság jószágán ejtett vérejtésélete folyamán. A gabonapálinka kupicáira gondolt, amiket szeretett főlhajtogatni a nagykosma söntésében és asszonyára — szegényre —, aki odahaza keserves robotban neveli gyermeküket.

A gyereket, életének egyetlen örömét, a pirosarcu, pufók köyköt, a féldhözragadt, árva szellér szívének szerelmét, életének értelmét és célját: a gyereket.

— Édes Jézus... — motyogta önfelédten... De másrészt nagyon furesán érezte magát, mert ilyen lelki háborús még soha sem hatalmasodott el rajta életében.

Lüktető halántékán mégis lassan alábbhagyott a szurás, torkán fölengedett a görcs, nehéz sóhaj emelte meg a mellét és ismét utnak indult.

Odahaza kigyulladt orcával már várta az asszony. Szemei vörösek voltak a sirástól és kezeit földelre dőlt a pitvarjótó félfájához.

— A gyerek... — nyögte fulladozva.

Mint ha nehéz taglóval csapták volna homlokán, úgy lánorodott hátra a nagy, erős paraszt. A kassa lehullt a válláról, lábszárain föl s alá szaladéaltak az elernyed és meprémült izmok, szemeit szürke fátólválgozta el.

— Jaj, Ezt éreztem én! Ezt, ezt! — ordított föl és berontott a szobába. Az asszony ágyán, a föltornyozott párnák fészkeiben feküdt a gyermek. Nagy fekete szemek pillantása a mezezet gerendáin röpdösött. Nem sirt, nem kiáltozott és nem ismert már meg senkit maga körül. Orcaia, mint a lobogó láng, melle zihált és sipolva vette a léggzétet.

— Torokgyilk, — fuldokolt az asszony — kinn volt az orvos is, beoltotta... —

János csak állt és eszelősen nézte a gyereket. Kis, kövér, piszkos kezeit, a buksi, feketefürtös fejét.

— A fián, Uristen... —

— Ha a reggelt megéri, megmarad... — hebegte hátamögött az asszony. — Az orvos így írte... —

János még nézte egy darabig a vergődő gyermeket, azután kitámaszkodott a szobából. Odakiinn már föltetszetek a csillagok. Langyos és kellemes éjtszaka borult le a szunnyadó falura. A toronyban Angelusra csenditettek. Az istálló hátamögé támaszkodott és lerogyott maga elé és nem voltak gondolatai. Sokáig ült ott így mozdulatlanul. Elhúzták az esti imát, jött az asszony, enni hívta, feljött a holdvilág karsu sarlója is, de János csak ült, ült mozdulatlanul.

Akkor egészen távolról, szinte a mérhetetlen sötét égheltozat közepéből, a hold ezüst sarlója alól, gyöngén és elhaló brággással ismét fölsirt a madár. Jánost vilámlással állította talpra a hang.

— A pipiske... — motyogta, de most már nem tudta tisztán, mit tesz, mit érez és mire gondol.

— Pipiském, egyetlenem... — sóhajtott és elborult orcával utnak indult. Kikanyarodott a dűlőre es ment, egyenesen. Szédülő feje huzta, huzta a fájdalomban elszibadt testet, a botorkáló lábakat. Léptel meg-megrogytak a lábukban. Jánost újra a kereszt állította meg. Fölnézett rá és megszólalt:

— Látd... — mondta, de torkát rögtön elszorította a görcsös fulladás. Csak a karjait lendítette el magától, a kőtoldalra kiterjesztett két munkagyőfőrt nagy 'enyetrát és fél félvállra billentette, mintha elérvedezne valami érthetetlen dolog felett. A csillagok ég teljes pompájában ragyogott, a holdvilág ujjongva hitegette ezüst fénykévéit a szunnyadó mezőkre és János tovább indult a dűlőn a zabtábla felé, amit az este félbehagyott. Az ismert lucernák mellett, a bodzabokor és a juharka között lépett a tagra. A levágot zab édes illata szállongott már és a fonnyadó fű zöszagu lehelete megrészegítette a bukácsoló embert. Az utolsó rendig botorkált előre, ahol a kaszálást abbahagyta és ahol még kis darabon talpon maradt a zab.

— Pipiském... — gügyögte és lehajolt.

A szürke rögök között messzevilágitó fehérséggel heverték a tojások. Közülük a halott madár. János letérdelt mellette. Feresztett vetett és elkezdte az imát:

— Mi Atyánk Isten, ki vagy a mennyekben... —

Elmondta néhányszor, aztán megcsendesedett. Fejéből lezállott a vér, szeme elől föltisztult a hályog, szive nyugodtan vert.

— Most és halálunk óráján. Ammen... — végezte az üdvözlegyszávaival és hozzáállott a temetéshez. Ugy, ahogy volt, térdelőn a gödröt kapart a földbe bezörbitett tű körmével. Azután nuha gyepfüvet markolt a barázdántról és kirámította véle a sirt. Végezetül óvatosan föltemelte a megmerült madár holttestét és vigyázva belekettette a gödrébe. A tojásokat is szépen köréje rakta és

lány, porlányos fővennyel szórta be a hallottakat. Rendes sírfomat emelt a gödör fölé.

Mikor mindezzel készen volt, újra összefonta csontos ujjait és nézte, nézte a parányi halmocskát.

— Szegényke... Szegény kis fiam... Ártatlan pipiském... Legyen meg a te akaratod — ringatta el most már lelkeben az elcsittuló fájdalmat, aztán sokáig térlelve maradt, mozdulatlanul.

A kecsi égen fölpitymallott már a hajnal, mare fölállott Kimerülten lépegetett hazafelé és jól esett forró homlokának a reggeli szellő. A feszület előtt várta a pipiske sikoltozását, meg is állott egy darabig és fölnézett rá. De nem halott semmit.

A Megváltó aláhanyatlott, szelid feje tisztán ragyo-

gott a derengő viláosságban. A csillagok elsápadtak, a Göncölszekér felborulva feküdt; a Tejt mellett, a távolban vadlók huztak és gágogásuk lehallszott a magasból.

— Nem akartam, — mondotta még egyszer és most már végleg simult szívéből a szorítás.

Ahogy hazaért, már a fájdalom hegedő sebével lépett a szobába. Az asszony azonban, aki ellankadva ült az ágy mellett, hirtelen felállt és felemelte ujját.

— Csitt! — suttogta örömpesze... — alszik.

— Oh, én édes Isenem!... — tört fel most János melléből a hála és a mély alázat mindent elsodró aradata. Egyetlen összecsukló leborulással esett földre és mély, hörgő, emberi sirással bugyogott föl melléből a zokogás.

Diákélet a Bethlen-kollégiumban

Egy kora-tavaszi vasárnap hiüvös reggelén futott be a vonatom Aiud-Nagyenyedre. A város alig ébredezett. Egyedül indultam hát el a sokszor emlegetett, eddig sose látott város központja felé, amerre vezetett az út. A sáros, görbe, parasztházakkal szegélyezett utcák, a komor börtön, nem a legkedvezőbb benyomást tették. Végre a tartárjárásakorabeli magas templontornyos s a hozzáépített templom már történelmi levegőt lehel. Azonban igazi szépségében nem tud kibontakozni, mert körül van építve a régi várfalhoz tapasztott hazacskákkal. S akkor váratlanul, a környezettől elütően ugrik az egyemeletes házakhoz szokott szemembe egy hatalmas, barna épület. Mindjárt tudtam, ez csak az ősi schola, Dél-Erdély legnagyobb magyar tanintézte, a Bethlen Kollégium lehet. S hogy mennyire vándoridőket magához ölelő alma mater, azt magamon tapasztalhattam, mert egy hónap múlva úgy élttem méteres falai között, mintha elemítől kezdve itt nevelkedtem volna.

Alma mater — édesanya, ez ennek a többszázados intézetnek a legértékesebb, igazán nemzetet szolgáló tradíciója. A falusi kántor, tanító, kispáros vagy földműves behozta jófejű, irni-olvasni tudó fiacskáját Aiudra-Enyedre, letette a kollégium udvarán, a tágas kúrián s ezzel a további nevelés gondját átruházta a kollégiumra. Legfeljebb a nyári vakációban vendégeskedett otthon a fiu. De bizony sokszor megesett, hogy a messzi székelv havasokban lakó szülőik csak 10—15 év múlva látták viszont fiukat mint theológust vagy jurátust, kész lekipásztort vagy köztanítót, talán éppen azért, hogy bucsut vegyen falujától, mielőtt külföldi egyetemre indulna. Így hozta be a 15 éves Sándort apja, Csoma András s így távozott 16 év múlva Göttingába, mint osztálytanító. Így nevelt fel a kollégium annyi száz meg száz tanítót, lelkeszt, kántort és gazdát, a tudósok, írók, nagy történelmi alakok, híres prédikátorok az ősi nemesi familiák urfiainak fényes soráról nem is beszélve. Soha fejedelmi alapítványából annyi áldás és eredmény nem fakadt, mint ebből. Hisz még az elmúlt tanévben is két millió lelt juttatott a kollégium a szegény tanulóknak ösztöndíj, segély vagy tandíjmentesség címén.

A másik élő hagyomány a „népből a népek nevelni”. Igaz, hogy a főgimnázium 140 tanulójaiból csak 30 falusi, de a tanítóképzőben 122 közül majdnem 80 földműves szülőik gyermeke. S nemcsak, hogy ebből a legmagyarabb társadalmi rétegből nevel, de azon is igyekszik, hogy a tudásuk által így kiemeltek ne szakadjanak el falujuktól. Emlékezzünk csak a kollégium rektora, Elekes Viktor, évszáró beszédére: „akik falun vakációznak, igyekezzenek felújítani a kisgyermekkorú pajtásaikkal a barátságot, hogy majd ha mint kész emberek visszatérülnek, minél könyvebb legyen az együttműködés”.

Mindez az iskola anyagi és szellemi hagyományai révén válik lehetségessé. De máshol is meglátszik a mult: az iskola mindennapi életében. Bár a központilag irányított tanítás meglehetősen uniformizálja az iskolákat, a diákéletnek számtalan olyan sajátosságát figyeltem meg, amely a multban leli magyarazatát S milyen szines, gazdag ez a mult. Milyen sajátos, önálló, zárt világ volt mindig a kollégium. Hallanak csak egyszer Musnai nagytiszteletű urat, amikor a hatalmas könyvtár zsufelt polcai között belemelepszik az aiudi-nagyenyedi multba. Bod Péter, Misztótfalusi, Pápai-Páriz, Thököli Imre, Hegedüs Sámuel, nagy prédikátorok, nagy professzorok, nagy diákok alakjai elevenednek meg, mind művelődéstörténetünk kiválóságai. A város és az iskola sok érdekes, részben ismeretlen, néha bizarr, mosolyogtató eseménye játszódik le a szemünk előtt. És szerették az aiudi-enyedi diákéletet az itt végzetek is, azért jelent meg annyi cikk, emlékezés Bodor Jánostól Áprily Lajosig.

Szigoru fegyelem jellemzi ezt a diákéletet. Határozott, megrögződött formája van minden életmegtényilvánulásnak, amin nem lehet változtatni. De azért nem csak fegyelm ez az élet. Nevel is. Mert mindig nagy szerepe volt a tanulóifjúságnak saját élete irányításában. Valóságos diák-önkormányzat valósult meg, s csak a legfelsőbb fórumokon voltak tanárok.

Ne menjünk most, csak mintegy 60—80 évvel vissza a kollégium multjába. Az iskolai életet a minél teljesebb önállósra való törekvés határozza meg.

Igy már a III. elemista szolgál-gyerekek a „dár-dások” munkálkodnak. A „pápa” beosztása szerint seprik a folyósót, tüzet gyujtanak, vigiálnak-örkődnek éjtszaka. Kellemes szolgálat a városi előkelőségek-től adományozott kegykoszt felhozása. Szombat délután az ő feladatuk a kuria „megpurgálása” fel-szérése. Az alsó gimnázisták közül kikerülő „bibor-nokok” ügyelnek fel rájuk számontartva s részint elő-legezeve a büntetést a mindig kezükben lévő nádvessz-zővel.

Másik fontos tisztség a „kosztvezető” feladata. Pont délen sorakoztatja az aznapi ebédre soros 30 fiut, akik a kabát gomblyukában a kanállal, átvonulnak a buzapiac sarkán lévő étkezdébe. A fiuk között 10 egész kosztos, azaz mindennap a kollégium konyháán étkezik, 20 „fél-kosztos” — csak minden másodnap élvezi a meleg étel gyönyörűségeit. Külön csoport a 30 kegykosztos, akik napról-napra már uriházhoz állítanak be kondérjukkal a felajánlott ételért. Itt is a kosztvezető tartotta számon a sorrendet, s ő osztotta ki a meregető kalánnal kinek-kinek porcióját.

A pápaság csak a „kollégistákra”, az alsó „latin-iskolásokra” terjedt ki. Az V.—VI-os ingyen tanuló már inkább bizalmas, benső megbizatosokat töltöttek be, mint szolgai teendőket. Ezek a „neuterek”, ők az officialisták, hivatalos megbizottak. Nappal kurszorok, éjjel vigilek. A kurszori nádvessző állandóan velük. Posztja a kapuköz, a „kuszkuria” ahonnan mindent lát és hall. Ő ügyel a csemetésre. Többnyire csak intenie kellett a csengő körül ödöngőknek, mert a csemetés most is rajongott gyönyörűsége a diákságnak. Délelőtt csak 8—11-ig volt tanítás, ebédután 2—4-ig megint 2 óra, 5-kor kezdődött a szilencium, készülődés a holnapra. A neuter így mintegy 8 óráig örködött az iskola életének rendez meneté.

A hatodikos kollégysta így elérkezett a „diak-ságig”. A VI. végén egy olyan kísérettségi féle vizsgán, a „rigurosumon” kellett atmennie. Ezután illette meg a magazás és a deáki fekte.

Az első- vagy másodéves „bölcész” — a VII. vagy VIII-os, aki azelőtt mint dárdás sepete a szemet, mint neuter hordta a vizet ha elég ügyesnek, szemfülesnek és megbizhatónak bizonyult, most mint „apparitor” tölt be fontos tisztséget. Hatalmának jelvénye a háromszögletű bot. Az oldalak öblösen kivájt mélyedésébe viaszrétet van, mellette a felügyelete alá tartozók névsora egy hosszú papírnnyelven. Mikor aztán látja az apparitor, vagy lustrát, préceszek, istentiszteletek alkalmával a hiányzókat, körmével egy róvást tesz a viaszba az illető nevével. Mikor aztán megtette a jelentést, hüvelykujjával elsimítja a róvást. Nem is marad el soha mellőle az apparitor bot. Ő hívja össze a tanárokat az ülésre, idézi meg a kihágás alkalmával a bünösöket ellenőrzi az éjtszakai vigileket. Utána már csak a senior nagyobb diák-tisztség.

Az iskola persze alkalmazkodott a mai idők új követelményeihez. Az apparitor most is hivatásának teljes tudatában int botjával, mikor megjelenik a felügyelő tanár „lustrát” tartani. A kosztvezető helvett a „vityivezer” ügyel az étkezéseken, hogy az éték-fogók rendbe hordják a tálcákat.

Karczagi Sándor (Aiud-Nagyenyed).

SZÖVETKEZETI ÉLETT

Miért kisemberek bankja a hitelszövetkezet

A hitelszövetkezet célja közgazdasági nyelven szólva, szövetkezeti hitelműveletek útján való tőkebeszerzés.

A kisiparosnak vagy kisközségnek, ha megszorult, mert nem tudja portékáját eladni, vagy újabb és jobb szerszámokat, gépeket akar beszerezni, tőkére van szüksége. Honnan teremtsen elő nagyobb összeget, ha nagyobb mennyiségben, első kézből akar nyersanyagot vásárolni és éppen ezért olcsóbban? Sokszor megtörténik, hogy nagyobb munkát sikerül megkapnia, de ennek lebonyolításához nincsen elegendő tőkéje. Mit tegyen ekkor? Forduljon bankhoz? Kérdés, hogy kap-e hitelt. Társuljon mással? Akkor a nyereségből egy részt le kell adnia. Forduljon üzsráshoz? Akkor meg az egész nyereségnek vége.

Nemcsak a mai kisiparost gyötrik a tőkebeszerzés gondjai. Már a múlt század közepe táján ilyen gondok ösztönözték Schultze asztalosmestert, aki a németországi Delitsch városkában élt. A német asztalosnak az volt a gondolata, hogy a szükséges tőkét és nyersanyagokat a maga és társai számára közösen, egyetemleges felelősség mellett szövetkezeti alapon szervezze meg. Ezzel az egyszerű asztalosmester a hitel- és beszerzési szövetkezetek megalapítója lett. A hitelszövetkezetek létét a többszörös felelősség elve alapozta meg, ami még ma is fennáll és szilárd bázisa a hitelszövetkezeteknek.

Milyen egy hitelszövetkezet? Külsőjében hasonlít a részvénytársasági bankhoz, de ha közelebbről figyeljük, sok eltérés van a két intézmény között. Mindkettő részvény, illetőleg részjegy útján szedi össze tőkéjét, mindkettő betétek gyűmölcsötztetésével és kölcsönök nyújtásával foglalkozik, de amíg a részvénytársaság nyeresékedési céllal alakult, addig a hitelszövetkezet a tagjai megsegítését tartja feladatának. A hitelszövetkezeteknek kisebb és olcsóbb az ügyvitelük. Nincsenek magas fizetéssel járó igazgatói állások és kevesebb adót is fizetnek mint a bank. Az így megtakarított összegeket olcsóbb hitel alakjában juttatják tagjaiknak.

Leginkább foglalkozási csoportok — kisközségek, iparosok — alakítanak hitelszövetkezeteket. A részvénytársasági formától eltérést képez a többszörös felelősség elve is, ami a betéteseknek sokkal nagyobb biztonságot nyújt mint a részvénytársaság. A hitelszövetkezetek előnye tehát a bankokkal szemben a nagyobb biztonság, az olcsóbb hitel és az emberbaráti működés.

A kihelyezés biztonságát fokozza, hogy az egyforma foglalkozási ággal bírók pontosan ismerik egymás jellemét, vagyoni állapotát és így jobban meg tudják állapítani, kinek mennyi kölcsönt lehet nyújtani. Sok hitelszövetkezet a kihelyezésnél megköveteli az adóstól annak bejelentését, hogy a kapott kölcsönt mire használja. Ha az adós ettől eltér, rögtön felmondja a hitelt. Így az igazgatóság és az adós közötti személyes ismeretségből olyan ellenőrző rendszer alakul ki, amely sokkal pontosabban működik, mint a bankok információs irodája. Mindezek lehetővé teszik, hogy a kis emberek, akik egzisztenciával és vagyonnal rendelkeznek, a hitelszövetkezet révén hitelhez jussanak. Az érem másik oldala, hogy a kisember, aki munkás évei során szerény tőkét gyűjtött, gyűmölcsötztetés végett a hitelszövetkezetekben jobban el tudja helyezni, mint bármilyen más pénzintézetnél. Nincsen kitéve a bankok merész spekulációinak és nem ad hosszulejáratu hitelt. A hitelszövetkezet csakis rövidlejáratu, feltétlenül biztos hitelműveleteket köthet, köztük ellenében. Hitelt csakis

üzletrészt jegyzett tagnak nyújt, akiknek fizetőképességét az adott garancián kívül még üzletrészeik is fedezik.

A szövetkezet ügyvezetése nem nyeresékedésre van beállítva, hanem a kölcsönös segítségre. A hitelgyénylők azáltal, hogy részjegyet vesznek, belépnek a szövetkezet tagjai közé. A részjegy nem elveszett tőke, hanem felmondható és visszafizetendő, ha az

illető ki akar válni a szövetkezetből. A részjegy évi osztalékot hoz, sőt ingyen részjegyeket is adnak évente a tagoknak bizonyos számú részjegy után. Tehát a hitelgyénylő tag azonkívül, hogy olcsóbb kamatlábu hitelhez jut az ingyenes részjegyek és osztalékok által, néhány év múlva megkeresi az eredeti részjegyekbe fektetett összeget is.

Óriási költségkedvezményt nyújt a bélyegtörvény is a szövetkezeteknek. Váltók, amelyek a szövetkezet rendeletére vannak kiállítva, bélyegmentesek. A szövetkezet javára történő ingatlanbekebelezések is bélyegmentesek. Ez különösen azért fontos, mert a magas bekebelezési illetékek mellett más pénzintézetnél mint hitelszövetkezetnél lehetetlen volna kis ingatlanokra kis összegű bekebelezéseket eszközölni.

A szövetkezeti ellenőr

Sok tapasztalat és diplomáciai érzéket követel a szövetkezet ügyvitelében fontos szerepet játszó ellenőri hivatás

A dolgok természetes rendje, hogy ott, ahol valamely közület tagjainak pénzével gazdálkodik, azok gazdasági helyzetének előbbre vitelére, ott több rendbeli felelősség és ellenőrzés szükséges. A szövetkezeteknél a felelősség az igazgatóságot egyetemleges terhel, az ügyvitel felülvizsgálására pedig a felügyelő bizottság hivatott.

Az ellenőrzés végzésére a Hangya szövetkezeti szövetséghez tartozó tagszövetkezeteknél külön szerv létezik. Ennek központi irányítása az ugynevezett technikai osztály hatáskörébe tartozik,

tagjai a körzetvezető ellenőr elnevezést viselik.

Az ellenőrök munkáját a szövetkezetek csak elismeréssel és hálával kísérhetik, főleg azok amelyeknél a hozzánerő vezetőség vagy az alkalmatlan boltkezelő (a fogyasztási szövetkezeteknél) tevékenysége a csendes kimuláshoz vagy egyenesen a csődhöz vezette a szövetkezetet. Ezeket az ellenőrök munkája vezette jó utra.

Lássuk most már, kik és milyen munkaköre van a szövetkezeti ellenőröknek, mit tesznek, hogyan járnak el, hogy a körzetükbe tartozó szövetkezetek az állandó felvirágzás felé haladjanak.

ÖNTUDATOS SZÖVETKEZŐ VAGY?

Küldj beszámolókat szövetkezeted életének minden mozzanatáról a Szövetkezeti Életnek!

A Hangya szövetkezeti szövetségnek jelen pillanatban elég kevés — mindössze nyolc — körzetvezető ellenőre van, akik a kétszázalékos tagszövetkezeteket látogatják. Az ellenőröknek utasításuk van a körzetről, hogy

minden szövetkezetet évente legalább kétszer ellenőrizzenek, amiből egynek feltétlenül leltárfelvévő látogatásnak kell lennie.

Tekintve, hogy a szövetkezetek javarésze falun van, magától értetődik, hogy a vezetőség is a falu népéből kerül ki. Nem kívánhatja tőlük senki, hogy könyvelői szakismereteik legyenek és főleg, hogy minden csinját-binját ismerjék a gazdasági szabotázs és áruuzsora leküzdését célzó rendelkezéseknek.

Ebben van nagy segítségére a szövetkezeteknek az ellenőr. Mert amellyel, hogy pénztárvanacosolást végez, felülvizsgálja mennyiségi és minőségi szempontból az áruaktárt, „körmére néz” a boltkezelőnek és

a szövetkezet érdekében szükség esetén magával a vezetőséggel szemben is ellentétes álláspontot foglal el,

arra is kiterjed az ellenőr figyelme, hogy a szövetkezet valamennyi törvényes rendelkezésnek (adóvallomás, felbélyegzés stb.) eleget tegyen.

Az ellenőr munkájában külön helyet foglal el a boltkezelő ellenőrzése. Ismeretes, hogy a fogyasztási szövetkezet boltkezelője tagja ugyan a szövetkezetnek, de egyben szerződötött alkalmazottja is, aki az üzletet vezeti.

Ügyes és rátermett élelmes, de egyben becsületes boltkezelő arányban teremthet az üzletből

és ezzel a saját hasznán kívül a szövetkezet megerősödését is megteremtve, szövetkezeti propagandát

végez. Sajnos azonban, a tétel fordítva is áll.

A körülmények erősen megrikítottak a fogyasztási szövetkezetek boltkezelőinek sorát. Nem tulzást, ha azt állítjuk, hogy szinte könnyebb szövetkezetet létrehozni, mint egy mindenben megfelelő boltkezelőt találni. Ha szakember a jelentkező és más szempontból is kifogástalan, legtöbbször nincsen óvadéka, ha pedig megvan a kívánt összeg, kifogások hozhatók fel ellene.

Mint láthatjuk, nem könnyű probléma ez, annyira, hogy a körzetről állandóan foglalkoztatja a kérdést. Egy időben szövetkezeti boltkezelő-tanfolyamot is rendeztek Aiud-Nagyenyeden s a Hangya szövetség ma is minden rendelkezésre álló eszközzel igyekszik az ügyet kielégítően rendezni.

Az ellenőr minden kiszállásáról rovacsolási jelentést küld a technikai osztályhoz. A jelentés négyoldalas iv, amelyen a szövetkezetre vonatkozó valamennyi adatra nézve ott van a kérdés. Nagy előny az ellenőrnek, ha a szövetkezeti könyvelő pontos és lelkiismeretes munkát végez, mert ezzel ugyanakkor a boltkezelőt is rendre szoktatja.

Szép és komoly hivatás a szövetkezeti ellenőr foglalkozása. A hivatás szeretetén kívül.

nagy adag lemondást kíván a kised kenyélemről

(utazás, falusi ágyak, többféle étel stb.), távol van családjától és amit talán először kellett volna említeni, szakértelem, természetes ész, intelligencia.

sok-sok tapintat és diplomáciai érzék kell hozzá.

Akiben nincsen meg ez a csomó előfeltétel, abból soha nem lesz jó szövetkezeti ellenőr. Azért is vannak olyan kevesen. Pedig igen nagy szükség lenne fiatal erőkre, akik az „öregek” mellett végzendő többhavi gyakorlati kiképzés elteltével szárnyra kelnek és maguk is önálló munkát végző körzetvezető-ellenőrök lesznek, hogy a szövetkezeti gondolat szolgálatában állva jó munkát végezzenek. (p.)

„CORVIN” Hitelszövetkezet

tagjainak, betéteseknek lenni. népi költés essége!

Még ma iratkozz be!

Készpénzedet pedig betétként kamatra a „Corvin” Hitelszövetkezetbe helyezd el! Gondolj arra, hogy a te tagdíjadból és betétedből — amely neked jövedelmessé — támogatunk olcsó kölcsönrel tagtestvéreidre ma engem, holnap esetleg már téged is. Gondolj jövődre és takarékoskodj! Befizetés és beiratási helyek: Hétköznap délután 9-13 óra között a Magyar Házban levő irodában. Vasárnap délután 10-12 óra között: II. kerületben Piata Traian-téren, Nenadovics házában, Gradien-trafik, III. kerületben Kieifer, volt Novotny vendéglő, IV. ker. ben Pavatz volt Potyevendéglő, V. kerületben (Mentaria), Boulevard Hasdeu 16 szám.

Legkevesebb tagsági díj 1000 lei (2 db. üzlet-rész), fizethető részlet-ként is és heti-ként is 100 hét a tati, beiratási díj 5 lei üzlet-rész-ként

Népednek annyit érsz, amennyit érte teljes teszt

Még egy üzletrészt

jegyezzünk,

hogy a többi városrészeknek is lehessen egy-egy „Hangya”-boltja

Furnica-Hangya Fogyasztási Szövetkezet 1. sz. fiókja, Timisoara-Temesvár II., Piata Traian 8
Telefon 40-18

KÖZGAZDASÁG

Olajpogácsa és pogácsadara szállítmányok ellenőrzése

A nemzetgazdasági minisztérium figyelmezteti mindazokat a növényi olajgyárakat és falusi olajajtolókat, amelyek a hivatalos lap október 24-i 249. számában megjelent 97.938. számú miniszteri rendelet értelmében olajpogácsák és olajpogácsa-dara szállításával foglalkoznak és a szállítások Galati, Braila, Oltenita, Giurgiu és Calafat kikötőkből indul-

nak, hogy a szállítmányokat azonnal indítsák utnak. Az olajpogácsa s pogácsadara szállítmányokat a kikötőben a minisztérium kiküldöttéi szigorú ellenőrzésnek vetik alá abból a szempontból, hogy ezek megfelelnek-e a miniszteri rendeletben megállapított feltételeknek. A rendelkezés ellen vétőket megbüntetik.

Gyapjúkészletek beszolgáltatási határidejének meghosszabbítása. Az iparügyi, kereskedelmi és bányai államtitkárságnak november 4-én kelt 103.173. számú rendelete november 30-ig meghosszabbította a gyapjúkészletek beszolgáltatásának határidejét.

Legmagasabb ár a jövő évi borsóra. A nemzetgazdasági minisztérium közli, hogy a jövő évi borsótermés árát legmagasabb színvonalon fogják meghatározni, Ezért azt tanácsolja a földművelőknek, de különösen a nagybirtokosoknak, hogy minél nagyobb területet vessenek búzával és csak a rendes nagyságu területet hagyják a tavaszi borsó vetésére.

A turdai-tordai paritásos bizottság új tagjai. A hivatalos lap november 4-i 258. számában megjelent munkaügyi miniszteri határozattal a következő személyeket neveztek ki a turdai-tordai munkaügyi alfelügyelőség mellett működő paritásos bizottság tagjainak: Elnök Mihail David munkaügyi alfelügyelő, rendes tagok a munkaadók részéről Iliescu Victor, Ianesiu Dumitru, Bucur Emil, Chișu Alexandru, pótagok Bozdog Grigore, Coroiu Nicolae. Chintean Ioan és Albon Augustin. Az alkalmazottak képviseletében Metes Nistor, Jeflea Nicodim, Salageanu Gheorghe és Deac Andrei mint rendes tagok és Maroan Ioan, Potra Vasile, Sircoiu Dumitru és Roșu Ioan mint pótagok kaptak helyet a bizottságban.

Amerika szójababból és tengerilajból akar gumit előállítani. Az illinois Northern Regional Research Laboratory szójababból és tengerilajból olyan anyagot állított elő, mely külsejére, szagára, színére és tulajdonságaira nézve a természetes kaucsukhoz hasonlít. Nyújthatósága 200 százalékos, a szakítással szemben tanusított ellenállása négyzetcentonként körülbelül 500 font. A természetes gumit nyújthatósága ezzel szemben 600 százalékos és szakítási ellenállása legalább 3000 font. Bizonyos területeken az új anyag állítólag mégis alkalmas a gumihelyettesítésére.

Nem adnak haladékokat a forgalmi adó fizetésére. A pénzügyminisztérium megállapította, hogy az utóbbi időben igen sok olyan vállalat kért fizetési haladékokat, amely forgalmi adó fizetésére kötelezett. Ezzel kapcsolatban a minisztérium közli, hogy a jövőben ilyen kérelmeket nem vehetnek figyelembe, mert a forgalmi adó-törvény 6. szakasza határozottan kimondja, hogy az adót az esedékességet követő hónap 10-ig kell kifizetni.

Mezőgazdasági géphezatal Svájcban. A növekvő szükséglet kielégítésére a román-svájci árucserre egyezmény alapján nagyobb mennyiségű mezőgazdasági gépet és szerszámot hoznak az országba. A szállítmányok hetvenöt százalékos kedvezményrel kerülnek az országba.

SPORTSEMÉNYEK

Az atlétikai Európa-ranglista élén Németország áll

Az idei legjobb európai atlétikai teljesítményekben ismét Németország áll az első helyen Svédország és Olaszország előtt.

Íme az idei legjobb európai teljesítmények listája:

100 m: Mellerovicz (Németország) 10.4, 200 m: Mellerovicz 21.10, 400 m: Lanzi (Olaszország) 47.3, 800 m: Lanzi 1:50.4, 1000 m: Lanzi 2:22.3, 1500 m: Svédország) 3:45.8, 3000 m: Hägg 8:01.2, 5000 m: Hägg (Svédország) 13:58.2, 10.000 m: Larsson (Svédország) 30:19.4, 110 m gát: Lidman (Svédország) 14.2, 400 m gát: Larsson (Svédország) 52.8, súlylökés: Wölke (Németország)

15.87, diszkoszvetés: Lampert (Németország) 53.48, kalapácsvetés: Storch (Németország) 57.80, gerelyhajítás: Nikkanen (Finnország) 71.24, magasugrás: Campagner (Olaszország) 198, távolugrás: Wagemanns (Németország) 758, rudugrás: Romeo (Olaszország) 417, hármásugrás: Johnsson (Svédország) 15.00, tízpróba: Schmidt (Németország) 7280.0.

Ma délelőtt

Chinezul-CAMT – Banatul bajnoki

Az utóbbi időben a Chinezul-CAMT – Banatul mérkőzések mindig igen jó sportot hoztak. Így a ma délelőtti találkozó is külön figyelmet érdemel. A kerületi bajnokság élcsoportjában különben ez a helyzet:

1. Electrica	5	5	—	29:8	10
2. Chinezul-CAMT	5	3	1	23:13	7
3. SSAM	4	3	—	11:4	6
4. CS Bocsa	4	3	—	10:6	6
5. Banatul	5	3	—	11:6	6

Jövő vasárnap nagy ökölvívó esemény

Timisoara-Temesvárott a Chinezul-CAMT serényen munkálkodó ökölvívó szakosztálya jövő vasárnapra, november 15-ére ismét kitűnőnek ígérkező eseményt készít elő a lelkes közönsége számára. Jövő vasárnap ugyanis a turnu-severini CFR ökölvívó-gárdáját látják vendégül. Az igen érdekesnek ígérkező viadalt ismét délután 6 órai kezdettel tartják a Sörgyár nagytermében.

Sportcikk mindenfelől

A december 12-i budapesti tornász hármastáncra készülő magyar tornászok válogatóversenyen vettek részt, amelynek eredménye: 1. Santha 58.3, 2. Börtsök 58, 3. Pataki 57.9, 4. Temesi, 5. Baranyai 57.4 ponttal.

A bécsi bajnokságban igen érdekes a küzdelem. Az élcsoport sorrendje: 1. Rapid 13, 2. WAC 13, 3. Austria 13, 4. Vienna 11, 5. Floridsdorf 11, 6. WSC 9 ponttal.

Milánóban de Benedetti világsúcsjavítási kísérletet tett a 100 km-es kerékpáros távon. A kiváló hivatásos versenyzőnek ez a kísérlete nem sikerült, de verseny közben a 60 km-en 1:23:08.6, a 70 km-en 1:37:18.4 idővel és a 2 órás versenyben 85727 méterrel új világsúcsjelvényt állított fel.

A november 14–15-én Mannheimben eldöntésre kerülő német–magyar kettős birkozáviadalra a németek nagy előkészületeket tesznek és válogatottjukat már összeállították, amely komolyan dolgozik már.

ARO
ARAD
Tel. 24-45

AZI o premieră extraordinară

O dramă turburătoare care a zguduit Florența în secolul al XV-lea

GIULIANO DE MEDICI

Un film epocal o reconstituire grandioasă

Conchita MONTENEGRO
Juan de LANDA Osvaldo VALENTI
Leonardo CORTESE ALANOVA

Oktatás

Hirdetési táblázatban megjelentek a beküldött apró hirdetéseket csak a hirdetés díj előzetes bevétele mellett közöljük. A hirdetésen kérjük a pontos nevet, lakcímet, valamint a hirdető személyazonosságát igazolványának számát is feltüntetni. Helybeli hirdetéseket telefonon nem veszünk fel!

DIJSZABAS. Hirdetések díja 15 szóig 45 lej, mindegy további szó 5 lej. Vasárnapi számban 15 szóig 70 lej, minden további szó 5 lej. Álláskeresőknek 10 szóig 15 lej, minden további szó 2 lej. Jelleg és cím a kiadóban jelzésű hirdetéseknel 15 lej pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak kereset hirdetésként vehetők fel. — Apróhirdetéseket reggel 8—1-ig, délután 3—4-ig veszünk fel a timisoarai-temesvári kiadóhivatalban.

Alkalmazás

Kifutót felvesz „La Carpatie” festőművész, Arad, Regele Ferdinand körút 13. (4312)

GAZDASÁGI gépészkovács, felmenthető kerestetik aradi gazdaságba éves kemencióra. Ajánlatokat „Diesel Traktor” jellegre Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (4326)

ÖTVENÉVES minden fűzőt keres két tagu család. November 15-re. Arad Matei Corvin-utca 1, ajtó 1. (4281)

FŐZNITUDÓ bejárónót reggeltől délutánig keresek. Érdeklődni Atlantica kávéüzletben, Arad, Regina Maria 12. (4248)

TÖKÉLETES minden szakácsnő, rendszerető, keresztény uricsalódnál, vidékre jó fizetéssel, bizonyítvánnyal, azonnal alkalmazást nyer. Jelentkezni Arad, Caragiale-utca 19, I. emelet. (4190)

MUNKÁSNÖKET keresek otthoni munkára is. Arad, Gh. Ionescu 14., elől az udvarban. (4316)

Tanulóányokat jó fizetéssel felvesz „Cyclamen” művirág üzlet, Braşov-Brassó, Sft. Ioan utca 8 szám. (3899)

Szövőnőket gyapot és selyemszövődben, valamint szövőmestert sürgősen keres Gloria S. A. R. Braşov-Brassó, Lunga utca 82. (3900)

NAGY gyümölcsös-kert a város közepén bérbeadó. Érdeklődni Arad, Ghica Voda 12. (3784)

JÓERKŐLCSŰ fiut tanulónak felveszek. Rajzolni tudók előnyben. Csáky vésnök, Arad, Bratianu-utca 11. (4298)

Megbízható 50 éven felül minden fűzőnő kéttagu családhoz felvétetik, Arad, Pop Cicio utca 1/a. (4359)

MINDENES asszonyt, vagy lányt keresek. Parison Peter, Arad, Dacilor 12 (10/a). (4332)

KERESÉK takarítónót, vagy minden szakácsnót. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (4341)

KERESÉK azonnali belépésre jól főző szakácsnót és szobaleányt. Arad, Gambrius étterem. (4341)

GYAKORLOTT seprőkötőt keresek azonnalra. Ajánlatokat fizetési igényekkel Petre Horpos, Braşov-Brassó, Sft. Petru-utca 9 címre kérek. (4363)

ÉRETTSÉGIZETT tisztviselőt, katonamentest, vagy tisztviselőnőt, román származású alkalmaz nagyobb részvénnytársaság. Sajátkezüleg románul megírt ajánlatokat „Szorgalom” jellegre Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (4364)

BORBÉLYSECÉDET állandó munkára azonnal alkalmazok. Weber, Arad, Bratianu 4. (4365)

Lakatos, aki mesterkönyvvel rendelkezik, román üzembe, üzemezőtőnek felvétetik. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (4346)

Bejárónót, mindennapra, esetleg másodnaponként felveszek, Arad, Deseanu 9, ap. 3. (4349)

Bejárónót, mindenest, 50 éven felül keresek azonnali, vagy nov. 15-ki belépésre. Arad, Carol körút 27, ap. 3. (4302)

Kifutóleányt vagy fiut felveszünk. Mi-moza virágüzletben, Arad, Bratianu 2. (4353)

Állást keres

Komoly nem árja fiatalasszony elmenne gyermekek mellé és háztartásban segítene, ahol családtagnak tekintenek. Arad, V. Babeş utca 7, ajtó 3. (4295)

KERESZTÉNY NŐ, komoly, intelligens, ki a gyermeket is szereti, vidékre elmenne házvezetőnőnek. Ajánlatokat „Otthon” jellegre Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (4333)

GÉPIRÓNÓ, levelezőnő, tökéletes román, magyar, több éves ügyvédi irodai gyakorlattal, állást keres. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu 8. (4337)

Lakás

2 szobás, esetleg fürdőszobás lakást földszint, vagy magánházban keres három személyes család. Közvetítőt díjazok. Leb-vits, Arad, Alex. Gavra 27. (4299)

LAKÓTÁRSAT keresek, akivel elegánsan berendezett kapualatti szobát napközi használatra megosztanám. Bővebbet „Orbán” cukrászdában, Arad. (4061)

MAGANYOS özvegy uriember keres november 15-ére tisztá, különbejáratu burtorozott szobát. Ajánlatot „Uriem-bér” jellegre Reclama Hirdetőbe Arad, Eminescu 8. (4339)

KIADÓ azonnalra szép, tiszta nagy szoba, konyha és kamra. Ajánlatokat „Keresztény ház” jellegre Reclama Hirdetőbe Arad, Eminescu 8. (4342)

Adás-vétel

Két nagyon szép Biedermayer Fotel, gobelin huzattal, vaskályha, egy ágy szalmazsákkal eladó, Arad, Graniceilor 1, 3—4 óra között. (4355)

Női télikabát sötét eladó. Arad, Romanilor 36/a, alsó csengő. (4356)

Jó állapotban lévő recamier, két fotellel, állólámpával együtt eladó. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (4357)

Kanári október 5-én reggel berepült a lakásunkba. Igazoltt tulajdonosa átveheti, Arad Rissu Sirianu utca 2, ajtó 10. (4358)

Sarokház üzlettel eladó. Érdeklődni Arad, Militarilor 7. Tisztviselőtá. ep. (4301)

Ház eladó, Arad, Dorobantilor utca 54. (4348)

Varrógépet veszek, eladok és javítok. Sambura. Arad, Banatului ut 12. (4153)

Kézpénzért veszek, plüss, szövet vagy vászon függönyöket, ugyszintén futószőnyegeket. Cimeket Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu utca 8. (4121)

Buteniben (Aradmegye), a piactér központjában emeletes üzletház eladó. Cim Reclama Hirdetőirodában, Arad, Eminescu utca 8. (4164)

Gyönyörű keleti perzsaszőnyegek eladók. Arad, Baritiu utca 6, ajtó 3. (4156)

BAKKANCS 42-es, erős és egy pár 37-es női félcipő eladó. Arad, Doamna Balasa 24. (4328)

VASKÁLYHA középnyagságu, 30 literes zománczott bődön, 2 ablakra brokát bélelt függöny eladó. Vas, Mocioniu-utca 21, Arad. (4329)

ELADÓ ónémet ebédli, festmények (márkás), antikóra, dobkályha, karnisok, zsiros bődön, Arad, Carol-körút 20, I. em. (4330)

MEGBIZOIM részére keresek férfiltőnyöket, valamint női és férfi kabátokat, cipőket. Hacker Józsefné, bizományi lerakata, Arad, Ilarie Chendi 11 (udvarban jobbra). (4331)

Séga fűtvonalon befejezetlen ház 180.000 lejér eladó. Érdeklődni, Arad, Oituz utca 18. (4362)

ARAGAZTARTÁLYT sürgősen megvételre keresek. Cimeket Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (4334)

PETRÓLEUMKÁLYHA eladó. Arad, Episcopiei 29, ajtó 6. (4335)

Szőlők

hegyközségi 4.5 kat. hold I-a hiánytalan szőlő tel. felszereléssel fűtőn 4 szobás lakással 4.500.000. U. o. 7 és 1/2 kat. hold I-a hiánytalan szőlő felszerelés és kolnával 3.500.000.

11 katasztrális hold megállónál, hat-szobás lakás, melléképületek, 3 millió. 3.5 kat. hold. Pauliş-Pálos, I-a csemege-szőlők, épülettel a fűtőn, 1.500.000 lej. Gal-san 3 hold villával 1.200.000 lej. — Hegy-községben 2 holdas I-a szőlő, 150 gyümölcs-fa. kétszobás alapincézett villa, istálló, fel-szereléssel és berendezéssel, 600.000 lej. — HATSCHÉK ÜGYNÖKSÉG Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95.

GYEREKCIPO, uj, 32—30-as, női bélelt borkesztyű, gyerekágy eladó. Stern-berg, Arad, Episcopiei 5 (Fischer Eliz) d. u. 2—5 között. (4336)

ELADÓ egy pár fekete férfi kamásli, 1 pár női 36-os sevro kivágott cipő. Schmidt, Arad, Eminescu-utca 13. (4338)

MODERN hálószoba alkalmi áron eladó. Arad, Grigore Alexandrescu 1, ajtó 5. (4340)

ELADÓ pézsmahas bunda. Megtekint-hető Engelhardt szücsnél, Arad, Eminescu utca. (4343)

FÜRESZPOR körülbelül 10.000 kg-ig eladó. Hortus S. A. R. Arad-Grădişte, Iancu Jianu-utca 1—5. (4344)

PETRÓLEUMKÁLYHÁT olcsón eladok. Arad, Brumarel 7, fűszerüzlet. (4366)

Masszív ebédli, borkfotelek, székek eladók. Megtekinthetők 9—11 óra között Arad, Coşalniceanu 5, ap. 2. (4347)

Keresek azonnali belépésre szorgalmas

hentes és mészáros

segédet. FRITZ AUNER, Szalámi és Konzervgyár, Mediasz-Meggyes

ESZTERGAPAD, mechanikusoknak Tichy-féle finom munkákra, az összes fogaskerekekkel lábhajtásra, csaknem új állapotban 50.000 lejért eladó. Kaiser, Arad, Gen. Grigorescu 4. (4367)

Világos háló tiszta eladó. Érdeklődni vasárnap délelőtt, Arad, Griviţei 145. (4345)

Sötétké férfiltőny, nőikabát, pongyola, alig viselt finom tiszta gyapjuszövetből és meleg nőiházcipő eladó. Arad, Blanduziei utca 24 sz. háztulaidonosnál. (4351)

200 négyszögletes telek a Neumanngyár mögött eladó. Értekezni Arad, Graniceilor 16a. (4354)

Jóforgalmu tejcsarnok és élelmiszerüzlet felszereléssel, Arad központjában lakással eladó. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (4227)

Fürdőház, fürdőkályha, mosdó, W. C., bor és sörléimérő pult, jég szekrény eladó. Arad, Serbasca 2. (Szerb templom-nál) Xosikné. (4155)

ALIG használt sötét dióháló eladó. Arad, Graniceilor-utca 15. (4255)

Átadó sürgősen egészségi okokból jó me-neteli harisnya szemfelszező üzlet, egy vilanygéppel. Arad, Cloşca utca 2. (4360)

Szép paplanokat készít, használtat ujjá dolgozza át 400 lejtől kezdve. Glück, Arad, Baritiu utca 8, Avram Iancu tér mellett. (4050)

Poloskafűtést, parkett-sírolást és nagy-teláritást vállalok. Lovas Károly, Arad, Oituz utca 111. (3772)

Társat keresek jól bevezetett divatúru üz-lethez körülbelül 1 millió lejjel. Ajánlatokat „komoly üzlet” jellegre kérek Reclama Hirdetőbe, Arad, Eminescu utca 8. (4248)

Társulnék pénzüsszeggel jóforgalmu üzlet-be, vagy hasonló üzembe. Cim Reclama Hir-detőbe, Arad, Eminescu utca 8. (4165)

HÖLGYEIM figyelem! Kézvel kötött ka-zakokat, pullóvereket, baby-garnitúrákat, angóra alsóneműt, mérték után ké-szít. Daru Olga, Arad, Blanduziei-utca 12. (5555)

50.000 lejt fizetek annak, aki nekem 2—3 szobás komfortos lakást ad. Meg-bíz. Haasz ingatlaniroda, Arad, Emin-escu 20/22. (4344)

Öregség miatt veteményes gyümölcsös-kert bérbeadó, kapualatti burtorozott szobával, napközi tartozkodásra. Arad, D. Balasa 180. (4350)

ELSŐRENDE dió ebédli eladó, két szobás fürdőszobás lakás azonnal átadó. Arad I. Calvin 7/9. (4272)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és irógépeket, öszo-ba-, ebédli- és sza-onburorokat, csillárokat, festményeket, reklamiéket, kasszákat, egyes burorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy vá-lasztékban. Veszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern és antik burort, szőnyegeket, ezüstöt, var-rógépet, nemes porcellánt. Zalogred-i-liait meghosszabbítjuk. Fűtőnk ne-tenként kétszer megy Timisoarara. **Tempo**, Arad (Fischer Eliz-palota.) Tele-telefon: 19-75. (4028)

Belvárosi házak

Modern bérvilla, nagy kert, 15.000.000. Fő-tér mellett üzl. bérház 6.700.000. Maros-párti beépíthető telekkel 4.700.000. Eme-letes cottagevilla, 3 lakás, 3.200.000. Köz-pontban átjáróház kettős telekkel 3.500.000.—. Ref. templomnál modern 3 la-kásos, 3.000.000.—. Belváros fűtvonalán 2x2 és 5x1 szobás komplet lakás 2.400.000. HATSCHÉK ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95.

Kiadó egy helyiség a központban kereske-delmi célokra, korsma kivételével. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (4318)

ÖTMÉTERES, erős gazdasági létra. vaskályha, vas, cin üst, 100 téglá, rönk-huzó kötél és láncc, szőnyegek és külön-böző dolgok eladók. Délelőtt. Arad, Pop Cicio-utca 4. szám. (4296)

SZENKÁLYHA, két függőlámpa és mángorló eladó. Arad, Dna Balasa 114. (4304)

ELADÓ huzópád, 4 méter huzótáv; dy-namó 1/1 Hp. 1100 fordulát; dynamó 6 Volt 3 amp. Arad, N. Oncu-utca 7. (4325)

KATONARUHÁT jóállapotban keresek. Cimeket Reclama hirdetőbe. Arad, Emin-escu 8., „Katonaruha” jellegre ké-rek. (4308)

MŰTRÁGYÁZÁSRA, stb, nagyon alkal-mas mészpor jutányos áron eladó Cim Reclama hirdetőbe, Arad, Eminescu 8. (4313)

HÁZAT két modern lakással és kerttel vennék. Cimeket Reclama hirdetőbe, Arad, Eminescu-utca 8. kérem leadni. (4307)

Circa 400 kat. hold bányai I-a szántó

megfelelő épületekkel, vasúttól 3 km-re, holdként épületekkel lei 70.000. Birtok fele, vagy kb. 125 kat. hold elkülöníthető. — Élő és holt fund. instr. (traktorok) megegyezés szerint.

HATSCHKEK ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol-körút 17, telefon 16—95.

Keresek tehenészt 10—12 darab tehenéteséhez és fejéséhez. Komoly munkaerőt alkalmazok. Cimeket „Komoly” jellegére a Reclama Hirdetőirodában, Arad, Eminescu utca 8. (4292)

ELADÓ zománczott „Vesta” asztaltűzhely, üst, fűtőszőnyeg. Megtekinthető naponta délután 3 óráig. Arad, Gen. Coanda 43. (4302)

Kézpénzért megvételre keresek piús és szőnyegfüggönyöket, jókarban lévő ebédli plüsdíványokat. Hammer, Arad, Averescu Mareşal 12 (volt Banatului ut.). (4324)

IRÓGÉPET jó állapotban lévő megvételre keresek. Arad, Ghiba Birta-utca 17. (4288)

Luxus villa

jó lakásosztással, egy nagy és több kisebb összkomfortos, egymástól teljesen elkülönített lakás, házmesteri lakás, garage lej 10.000.000. HATSCHKEK ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16—95.

Sötét kombinált modern szobabutor; megvételre keresek. Ugyanott pipázó garnitúra eladó. Megtekinthető d. e. 10—11. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (4301)

Beraktározásra

elfogadunk butorokat és egyéb lakberendezési tárgyakat. Megőrzésére átveszünk mindennemű szőrme és téli holmit, valamint szőnyegeteket felelősség mellett
VLAD M. cég, Arad, Catedralei-tér 12. szám. Telefon 16—11

MERKLYNT, nagyot, esetleg hatodost vennék. Telefon 24-49, vagy cím a timisoarai-temesvári kiadóban. (369)

GYERMEKKOCSI, vadonatúj, eladó Timisoara-Temesvár I., Diaconovici Loga 20., földszint. (397)

VESEK modern fényképezőgépet, színházi és tábori látóvet. Biedermeier régiségkereskedés, Timisoara-Temesvár I., Mercy-utca 1. Telefon 11-77. (376)

Viyé-éle gyümölcsfák megérkeztek!
GRADISTE
V. Paguba-utca 23-25

FÉRFI-TÉLIKABÁT, kitünő békeanyagból, sötétszürke, középtermetre, eladó huszezerért. Megtekinthető naponta d. u. 3—6-ig. Timisoara-Temesvár IV., Müller-Guttenbrunn-sor 22. szám, 3-as lakás. (362)

Eladó rádió (Columbia) Super 4+1. Timisoara-Temesvár II., Laponia utca 2 (Alea Jandarmilor mellett). (3898)

Eladó krém, mély gyermekocsi, majdnem új állapotban. Timisoara-Temesvár, IV., Camellei utca 5. Megtekinthető délután 3-tól. (447)

Keresek asztali és nagy kvarcóránpát váltóáramra vagy univerzális kártyaiban Gianone August, Timisoara-Temesvár, IV., Berthelet-körút 6. Telefon 12—22. (319)

Eladó egy modern francia háló és több más butordarab. Timisoara-Temesvár, V., Geml utca 8., 11-12 közt megtekinthető. (188)

Ottomán 90 cm. alig használt, garanált tiszta, azonnal eladó. Érdeklődni: Timisoara-Temesvár, II., Stefan cel Mare 29, a trafikban. (316)

ELSŐRANGU, erős, nagy vaskályha és fűrészporkályha olcsón eladó. Hatégyen fiókiület, Timisoara-Temesvár, I., Gh. Lazar 1. (328)

Egy finom fekete nőitélikabát eladó. Timisoara-Temesvár, II., Renasterii utca 11. (412)

HÁZAT keresek megvételre kliens részére 8—10 millió leies árban. Dr. Pelle ügyvéd, Timisoara-Temesvár, II., Regina Maria 11. Telefon: 24—02. (244)

Férfi arany karóra márkás eladó. Berkovits Timisoara-Temesvár, II., Soarelui utca 2. (387)

Fényképezőgépet, kisebb méretű, jó minőségű keresek. Neumann, Timisoara-Temesvár, III., Siretul utca 5 szám, (Putna utca végén.) (315)

MODERN arany karórákat veszek. Ajánlatokat „Kifogástalan” jellegére a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (137)

4 TONNÁS 1938 típusú Chevrolet kamion használt gummikkal eladó. „Barzava” mészgyár, Arad, Cicio Pop-utca 8. (114)

KOMPLETT, modern konyhabutor és éléskamra-polcokat keresek megvételre. Cimeket „Modern konyha” jellegére a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (393)

TÉLIKABÁT, 8—13 éves gyermeknek, bakancs, magascipő, gairerez 33—35 számig eladók. 8—10-ig. Timisoara-Temesvár III., Mihai Gaspar 3., alsó cselegő. (266)

BETEGTOLÓKOCSI, új gumikkal és iker-gyermekocsi, alig használt állapotban, eladó. Timisoara-Temesvár IV., Fröbl-utca 36., II. em., 25. (3895)

BÖSEND RFER zongora, szép fekete ebédli, fűszerberendezés eladó. Timisoara-Temesvár, IV., Fröbl-utca 38. Hirschl fűszerüzletben érdeklődni. (313)

E. ATLASZIBI KOZMETIKA ARAD, Str. I. Vulcan-u. 15 sz.

SAANENTALI kecske, kiváló tejelő, 4 éves és egy 10 hónapos tenyészbak eladó. Ing. Werth, Timisoara-Temesvár III., Brancoveanu-utca 14. szám.

ÖNTÖTTVASKÁLYHÁK, nagyok, nagyok, nagyonjállapotban, eladók. Timisoara-Temesvár II., 3 August-utca 4. sz., I. em., ajtó 4. vagy telefon 18-97. (370)

ANTI-K butorokat keresek, veszek modern hálókat, ebédliket, rekamiert, otománt, egész háztartást. Timisoara-Temesvár, IV., Fröbl-utca 48, Almannk. (421)

FÉRFI kerékpárt jó állapotban keresek. Érdeklődni naponta fél 1 és 1 óra között Timisoara-Temesvár, I., Regina Maria-körút 10, sapkaüzletben. (416)

GYÖNYÖRŰ selyemruha, karsubb alakra, valamint egy pár 37-es fekete bőrcsizma, mindkettő prima állapotban eladó. Timisoara-Temesvár, I., Regele Ferdinand-körút 8, ajtó 14. (415)

FÖLDIEPER-PALÁNTÁK erős és óriás fajta kapható 100 darabonként 200 lejért Reichelt virágüzletben, Timisoara-Temesvár, IV., Dragalina-tér 9. (379)

FÉRFITÉLIKABÁT legjobb minőségű, majdnem új, sötétszürke öltöny, nagyon jó karban, jutányosan eladó középtermetre. Megtekinthető vasárnap 9-től 12-ig, hétfőn egész nap. Timisoara-Temesvár, II., Dacilor-utca 8. szám., ajtó 48. (365)

Tisztviselőnek részletfizetésre is vizsgálva maradt modellek (kabát, ruha) mélyen leszállított árban kaphatók Szalon Primavara Timisoara-Temesvár I. Paulescu utca 2. I. em. (404)

Kb. 10 köbméter tölgyfa, részben feldolgozásra, részben tüzelő anyagnak alkalmas Timisoara-Temesvár határában Aradi-uti vám mögött eladó. — Ugyanott kézikocsi eladó. Érdeklődni Timisoara-Temesvár III., Brancoveanu 30. (403)

Földek

1) Aradon cca 30 k. h. prima, szántó, gyümölcsös, gazdasági épületek, 6.000.000
2) U. o. sok gazdasági épülettel és lakóházakkal 8.000.000. 3) 30 kat. hold I-a Biharban, 2.000.000. 4) Arad határában 45 k. h. 2.800.000. 5) U. o. I-a 16 kat. hold, épületekkel, 2.600.000.

HATSCHKEK ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95.

Rádió modern Ingelet. Szuper 4+2 acél lámpák 3. hullámmal sürgősen eladó, Timisoara-Temesvár IV., Carol körút 20. ajtó 14 szuterén. (400)

Eladó egy fekete férfi télikabát és egy szürke férfiöltöny a legjobb állapotban tiszta gyaljából. Timisoara-Temesvár II. Maresal Joffre 12. ajtó 3. (398)

Gyerekkocsi krémszínű rollós, jó állapotban olcsón eladó. Timisoara-Temesvár, Vlădica Dionisie utca 19 (395)

Egy mahagoni ebédli és egy keleti perzsa-szőnyeg 350x280 azonnal eladó. Timisoara-Temesvár I., Ungurianu utca 15, II. em. ajtó 4. (394)

Vennék kifogástalan állapotban levő 42—43-as sporteszmát. Ajánlatokat „Csizma” jellegére a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (136)

JÓ TÉLIKABÁT, középtermű férfinek, 4500 lejért eladó. Cim a timisoarai-temesvári kiadóban. (233)

ZONGORA, Stingl, angol repetíciós szerkezetű, majdnem új, 7¼ oktávás, eladó. Timisoara-Temesvár II., Dorobantilor-utca 57. (298)

PULTOK, STELAZSIK, teljesen új állapotban, festve és lakkozva, ELADÓK. Közvetítőket díjazok. Cim: Rózsa, butorfestő, Timisoara-Temesvár I., Gheorghie Lazar 12. (295)

RÁDIÓ super 4+1 eladó. Timisoara-Temesvár, III., General Domasneanu-utca 35, ajtó 7. szám. (406)

2 DARAB vaskályha, 2 drb. dupla nagy ablak, az egyik spalátával eladó. Timisoara-Temesvár, IV., Emanuel Gojdu-utca 10, házmesternél. (444)

EGY fehér emailirozott takaréktűzhelyet jó állapotban megvételre keresek. Timisoara-Temesvár, IV., Ion Ghica-utca 17, I. em., ajtó 4. (443)

UJ habselyem és trikó fehérnemű, nagy fehér selyemkendő, bordó antilop cipő (38-as), nagy szobafenyő eladók. Timisoara-Temesvár, III., Wilhelm Mühle-utca 15, I. 4. (437)

Különléle

SZABÁSZATI TANFOLYAM, fehérneműk és női ruhák szabásában megnyitott. Idő 6 hét. Beiratás „Szabászati iskolában”, Timisoara-Temesvár I., Unirii-tér 5. (174)

JÓL KARBANTARTOTT igáslovak, takarmány szállító szekerek stb. elhalálozás miatt eladók. Özv. Szöts Józsefné, Deva. (3896)

FRANCIA órákat ad háznál is izr. uriaszony, ki hosszabb ideig Párisban tartózkodott. Cimeket szíveségből kérem telefonon 29—66 leadni. Timisoara-Temesvár. (419)

KULCSOSOMÓ börtökben elveszett Becsületes megtaláló jutalomban része sül. Telefon 39—67, d. e. 8-tól 2-ig. (6000)

ELVESZETT csütörtök este 6 órakor hármas villamosban, józsefvárosi szakaszon, szürke fekete kockás női esernyő nyikbörrel bevont kampós nyéllal. Megtalálójá jutalom ellenében szíveskedjék eljuttatni Timisoara-Temesvár III., M. Metianu-utca 2. szám, I. emelet címre. Telefon 38-20. Nyomravezetést jutalmazom. (385)

4 szobás összkomfortos magánház bérbeadó, kedvező feltételekkel. Timisoara-Temesvár, III., Porumbescu utca 36 I. emelet 12. (450)

Figyelem! Szőnyegek szakszertű javítását tisztítását, olcsón vállalom. Szőnyeg szövőde, Timisoara-Temesvár, IV., Berthelet körút 5, (volt Oriental). (383)

Biztos (fedezett) befektetésre cca egy millió lejtel finanszírozót keresek jó jövődelmezőséggel. Ajánlatot „Szolid” jellegére a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (413)

Előkelő idősebb magyar hölgy félnapos szórakoztatást vállalna (felolvasás, társalgás). Ajánlatokat „Nem luxus” jellegére a timisoarai-temesvári kiadóba kérek. (186)

ELVESZETT szürke pávagalamb lábán T. Gy. gyűrű. Aki visszahozza, annak 200 lejtel adok. Timisoara-Temesvár, III., C. Brancoveanu-utca 40. (429)

FELHIVOM, hogy a nálam beraktározott 36426 és 36915 hajtási számú kerékpár tulajdonos saját érdekében az engedéllyel jelentkezzen. Raschka, Timisoara-Temesvár, IV., Fröbl-utca 51. szám. (392)

ELVESZETT Schiffer Filip piros igazolványa. Megtaláló kéretik, jutalom ellenében, leadni Timisoara-Temesvár II., 3 August 13. alatt leadni. (390)

VILLANYKÖRTEIM, szufitáimat és villanyvasalómat, 110 Voltosak, kicsirel 185 Voltosak ellenében. Timisoara-Temesvár IV., Vacarescu-utca 11, ajtó 25. Telefon 16-61. (388)

NÉMET ÉS ANGOL NYELV TANÍTÁSAT kezdők és haladók számára újból megkezdtem. Csoporttanítást is vállalom. Dr. Kun Ferencné, Timisoara-Temesvár III., M. Metianu-utca 2., I. em. Telefon 58-20. (386)

Tanár vállalja gimnazisták korrepetálásait matematika, német és egyéb tantárgyakból, mérsékelt áron. Timisoara-Temesvár, III., Asanesti tér 3 szám, I. em. ajtó 9. (402)

Luxus villa

két emeletes, kitünő lakás elosztással, egy nagy és több kisebb, egymástól elkülönített összkomfortos lakásokkal, garage, orvos vagy üdvőnek különösen alkalmas 10.000.000 lejért eladó. Megbizott Banciu Rudolf, Arad, Ghiba Birta utca 10.

FELHIVÁS!

A helyi rendőrhatalóság rendelkezésére felhívjuk az összes népszámlálásra kötelezett aradi zsidókat, idértve azokat is akik időközben költöztek Aradra, hogy az 1942 május 20-tól a mai napig történt lakásváltásokat, valamint a családi állapotban történt változásokat (házasság, halálozás stb.), jelentsek be, törvényes követelemények terhe mellett, a Centrala Evreilor aradi V. Goldis utca 8 szám alatti irodájában.

A bejelentések határideje 9—13 november d. u. 15—18 óra között.

A jövőben minden változást azonnal be kell jelenteni.

HIRDESEN

a DÉLI HIRLAPBAN